

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านกุ่มพะยา ตำบลบึงอ้อ
อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา

นางสาวพรทิพย์ ไชยศรียา

สารนิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

พรทิพย์ ไชยศรียา : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
 กองทุนหมู่บ้านกุ่มพะยา ตำบลบึงอ้อ อำเภอลำทะเมนชัย
 จังหวัดนครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร.วิศิษฐ์ แวสูงเนิน, 150 หน้า

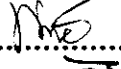
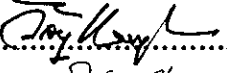

วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้เพื่อทราบว่าการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านกุ่มพะยาบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด ทำให้รู้ว่าปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวมีอะไรบ้าง โดยใช้กระบวนการทำสารนิพนธ์เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนตามตัวชี้วัดของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

การศึกษานี้ใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป์โมเดล (CIPP Model) ใช้ประเมินหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้ก่อโดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ตามแบบบร. ต่างๆ (บร.1 – บร.12) ซึ่งใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในการสัมภาษณ์การจัดเวทีประชาคมและเอกสารอื่นๆ

ผลการศึกษานี้พบว่ากองทุนหมู่บ้านกุ่มพะยา สามารถจัดตั้งกองทุนได้ด้วยความร่วมมือของสมาชิกในชุมชนและมีกรรมการบริหารกองทุนทำหน้าที่รับผิดชอบบริหารงานจัดทำระเบียบร่วมกัน เปิดโอกาสให้สมาชิกแลกเปลี่ยนทัศนคติเห็นและเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเองในชุมชนได้

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

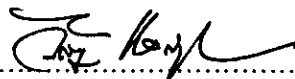
ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

หน้าอนุมัติ

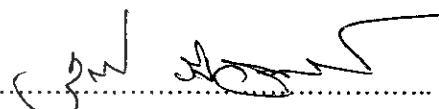
อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมิน โครงการของ
สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ดร.วิศิษฐ์ แวงสูงเนิน)

กรรมการสอบ

(ผศ.ดร.จตุรภัฏ รุ่งแจ้งวัฒนะ)

()

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการ
ประเมิน โครงการ

()

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

25 ต.ค. 2545

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์สำเร็จล่วงด้วยดี, ผู้ทำสารนิพนธ์ขอกราบขอบพระคุณ บุคคลและกลุ่มบุคคลต่างๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ อย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการและด้านการดำเนินงานประเมิน อาทิ เช่น

- อาจารย์ ดร. วิสิษฐ แวงสูงเนิน อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- รองศาสตราจารย์ ดร. คณิต ไข่มุกด์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญกมล กลิ่นศรีสุข, อาจารย์ ดร.วรพจน์ สุทธิชัย, อาจารย์ ดร.สุนิศา เกื้อนนาคี, อาจารย์ ดร.พัฒนา กิตอาษา, อาจารย์ ดร.ไทย ทิพย์สุวรรณกุล, อาจารย์สุรียา สมุทคุปต์, อาจารย์รัชฎาพร วิสุทธากร, อาจารย์ชนิศา สุกแสงปัญญา, อาจารย์วัลลภ สุปัญญาโชติสกุล และคณาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ และสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำแนะนำปรึกษาทางด้านวิชาการ
- คุณชมพูนุท ศรีภราพิทักษ์ ผู้ช่วยอาจารย์ที่ปรึกษา
- พัฒนาชุมชนอำเภอขามทะเลสอ ที่ให้คำปรึกษาด้านการปฏิบัติการในพื้นที่
- นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ประธานกองทุนหมู่บ้านที่ให้ข้อมูล และอำนวยความสะดวก และขอขอบพระคุณพี่น้องในหมู่บ้านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่างๆ

ท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดี ตลอดจนมา จนทำให้ผู้ทำสารนิพนธ์ประสบความสำเร็จในชีวิต

พรทิพย์ ไชยศรียา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
หน้าอำนวยการ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. หลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	2
3. กรอบความคิดทฤษฎี	2
4. วิธีดำเนินการ	2
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ	3
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	4
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	4
2. ระเบียบต่างๆที่เกี่ยวข้อง	5
3. หลักเกณฑ์และแนวทางการปฏิบัติในการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	8
4. หลักการประเมินโครงการ (CIPP)	12
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	13
1. วิธีการประเมินโครงการ	13
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	15
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ	16
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ	28
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล	29
6. การวิเคราะห์ข้อมูล	29
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ	30
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน	30
2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม	38
3. ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้	43

4. ผลอื่นๆที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	44
5. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	44
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	46
1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	46
2. วิธีดำเนินการ	46
3. ผลการดำเนินการ	47
4. อภิปรายผล	48
5. ข้อเสนอแนะ	50

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก	ระเบียบต่างๆ
ภาคผนวก ข	บร.1 – บร.12
ประวัติผู้เขียน	

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.	ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการข้อมูลการประเมินบริบท	18
2.	ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินปัจจัยนำเข้า	21
3.	ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินกระบวนการ	23
4.	ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินผลผลิต	26

บทที่ 1

บทนำ

1. ภูมิหลัง

ความยากจนของประชาชนในชนบทและในเมือง คือการไม่มีทุนและขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาพัฒนาเสริมรายได้ ลดรายจ่าย ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน รัฐบาลมีเจตนารมณ์ที่จะแก้ไขปัญหาความยากจน โดยได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจอีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นรากฐานเศรษฐกิจของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

หมู่บ้าน กลุ่มพะยา ตำบล บึงอ้อ อำเภอ ขามทะเลสอ จังหวัด นครราชสีมา ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จ และได้รับอนุมัติให้ตั้งกองทุนพร้อมกับการจัดสรร โอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้วเสร็จเมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2544 เพื่อให้ทราบว่าโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนี้ บรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด จึงสมควรที่จะมีการประเมิน และผู้ทำการนิพนธ์ในฐานะที่เป็นบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านหลักสูตรประกาศนียบัตรสาขาการจัดการและประเมินโครงการ ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ปฏิบัติงานในพื้นที่หมู่บ้าน กลุ่มพะยานี้มาระยะหนึ่งแล้วจึงรับผิดชอบในการประเมินและเรียบเรียงสารนิพนธ์ (Substantive Report) นี้

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

2.1 เพื่อศึกษาการบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด ของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองหมู่บ้าน กลุ่มพะยา ในประเด็นดังต่อไปนี้

2.1.1 บ้านกลุ่มพะยามีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้หรือสวัสดิการของสมาชิก

2.1.2 บ้านกลุ่มพะยามีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

2.1.3 บ้านกลุ่มพะยามีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และและความคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเองและมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

2.1.4 เศรษฐกิจของหมู่บ้านกลุ่มพะยาได้รับการกระตุ้นและภูมิคุ้มกัน

2.1.5 ประชาชนในหมู่บ้านกุ่มพะยา มีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวตามข้อ 2.1 ว่ามีอะไรบ้าง

2.3 เพื่อศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และเกิดความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในชุมชนท้องถิ่นระดับหมู่บ้านระดับตำบล และระดับประเทศ

2.4 เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในหมู่บ้านกุ่มพะยา และระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

3. กรอบความคิดทฤษฎี

กรอบความคิดทฤษฎีที่ใช้ในการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ได้แก่นวนความคิดรูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (STUFFLEHEAM) ที่เรียกว่า ชิฟฟ์โมเดล (CIPP MODEL) ซึ่งมีอักษรย่อที่มีความหมายดังนี้

C	ย่อมาจาก	Context	คือ	บริหารรายบุคคลและหมู่บ้าน
I	ย่อมาจาก	Input	คือ	ปัจจัยนำเข้า
P	ย่อมาจาก	Process	คือ	กระบวนการ
P	ย่อมาจาก	Product	คือ	ผลผลิต

เมื่อนำชิฟฟ์โมเดล มาประยุกต์ใช้กับองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านสามารถแสดงรายละเอียดได้ตามแผนภูมิต่อไปนี้

4. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษาหมู่บ้านกุ่มพะยา ดังต่อไปนี้

ขั้นที่1. ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ขั้นที่2. ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านกุ่มพะยาที่ผู้ทำสารนิพนธ์ปฏิบัติงาน

ขั้นที่3. ให้ชิฟฟ์โมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวบ่งชี้ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล

ขั้นที่4. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

ขั้นที่5. ประมวลผลสังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่จะต้องเขียนในงาน บทที่ 3 และบทที่ 4

ขั้นที่6. ลงมือเขียนบทที่ 1,2,3,4,5 บรรณานุกรมและภาคผนวก

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

ผลการศึกษารั้งนี้จะได้ผลประโยชน์ดังนี้

1. ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆที่เป็นอุปสรรคและสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนฯ
3. ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของการบริหารการพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านฯ และแนวทางวัดความสำเร็จในโครงการพัฒนาต่างๆระดับหมู่บ้านกลุ่มพะยา
4. ผู้ทำสารนิพนธ์ ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาที่มีระเบียบวิธีที่เป็นวิทยาศาสตร์ อันจะนำไปสู่เทคนิควิเคราะห์ปัญหาต่างๆอย่างเป็นระบบได้

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติของรัฐบาลถือเป็นนโยบายที่สำคัญยิ่งในการต่อสู้กับปัญหาความยากจนของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศที่กำลังเผชิญอยู่ เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยรัฐจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกองทุนละ 1 ล้านบาท พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง

ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษาหมู่บ้านกุ่มพะยา ทั้งที่เป็นนโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ ระเบียบต่างๆรวมทั้งแนวคิดทฤษฎีการประเมินและหลักวิชาที่เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สรุปได้เป็น 7 ด้าน ดังนี้

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภาในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพเสริมและรายได้ ให้แก่ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็กลงใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการสร้างเสริมความเข้มแข็งด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนของท้องถิ่นให้เข้มแข็ง ด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน ซึ่งชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้าน และชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้าน และชุมชน เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม ทั้งเป็นภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในอนาคตและถือว่าเป็นนโยบายที่สำคัญยิ่งในการต่อสู้กับปัญหาความยากจนของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศที่กำลังเผชิญอยู่

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นโยบายดังกล่าวจะประสบความสำเร็จได้ ควรประกอบด้วยหลักสำคัญ 4 ประการ คือ

1. ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 2. การบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน
 3. การปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน ตามแนวทางให้หมู่บ้าน เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา
 4. การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน
- 1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเรื่องด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิการและสัมพันธภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน
 2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง
 3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพทางสังคมและเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 4. เพื่อเป็นการกระตุ้นทางเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต
 5. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวดดังนี้

หมวด 1

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติ

ข้อ 6 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” โดยมีชื่อย่อว่า กทบ. ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานคนหนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานคนหนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานคนที่สอง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานคนที่สาม ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปลัดกระทรวง

มหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมเลขาธิการนายกรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการจำนวนไม่เกิน 4 คน

ให้มีที่ปรึกษาคณะกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการจำนวนอย่างน้อยสามคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน

ข้อ 7. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่งแทนหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดวาระตามวรรคหนึ่ง หากยังไม่มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ข้อ 8. นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (4) คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
- (5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (6) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อ 9. การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ประธานกรรมการมาที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ข้อ 10. คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชน
กองทุน

มหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมเลขาธิการนายกรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการจำนวนไม่เกิน 4 คน

ให้มีที่ปรึกษาคณะกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการจำนวนอย่างน้อยสามคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน

ข้อ 7. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่งแทนหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดวาระตามวรรคหนึ่ง หากยังไม่มีกรรมการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ข้อ 8. นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (4) คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
- (5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (6) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อ 9. การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการมาที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ข้อ 10. คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และกองทุน

- (2) กำหนดแผนการจัดหาเงินทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองและแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน
- (3) จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี
- (4) กำหนดแผนงาน และอกระเปียบ ข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้ง และแนวทางการบริหารงานกองทุน
- (5) อกระเปียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหา และจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน
- (6) อกระเปียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และการบริหารกองทุน
- (7) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้
- (8) อกระเปียบ คำสั่ง และประกาศอื่นๆ เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้
- (9) เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน อาจมีคำสั่งให้ข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการ หรือคณะกรรมการอาจขอให้คณะรัฐมนตรีมีมติให้พนักงาน หรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ไปช่วยปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้ โดยถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานตามปกติ โดยจะให้ไปช่วยปฏิบัติงานเต็มเวลา บางเวลา หรือนอกเวลาก็ได้ อีกทั้งอาจกำหนดค่าตอบแทนให้แก่ผู้ไปช่วยปฏิบัติงานด้วยก็ได้ อีกทั้งอาจกำหนดค่าตอบแทนให้แก่ผู้ไปช่วยปฏิบัติงานด้วยก็ได้
- (10) รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุนให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- (11) ปฏิบัติหน้าที่อื่น หรือตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ 11 การประชุมของคณะอนุกรรมการในหน้าข้อ 9 มาใช้กับการประชุมและวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมอนุกรรมการ โดยอนุโลม

ข้อ 12 ให้คณะกรรมการ ที่ปรึกษา และคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบนี้ ได้เบี่ยประชุมค่าตอบแทนตามอัตราที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาเบี่ยประชุมและค่าตอบแทนที่ปรึกษา ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ.ศ. 2523 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยเบี่ยจ่ายจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

หมวดที่ 2

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 13 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ข้อ 14 สำนักงานมีอำนาจ หน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
- (2) ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ
- (3) ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน
- (4) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบายและแนวทางการบริหารกองทุน
- (5) ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมความพร้อม ในการจัดตั้งกองทุน และแนวทางการบริหารกองทุน
- (6) จัดให้มีหรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน
- (7) พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการกองทุน
- (8) ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบายระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน
- (9) ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่น ๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุน และรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการในส่วนการบริการบริหารกองทุน
- (10) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ
- (11) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

จัดเวทีชาวบ้าน เพื่อเลือกสรรคณะกรรมการกองทุนจำนวน 15 คน ตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ดังนี้

- (1) องค์กรประชุมของเวทีชาวบ้าน คือจำนวนสามในสี่ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดของหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง
- (2) ร่วมกันกำหนดวิธีการและดำเนินการเลือกกันเอง
- (3) เลือกคณะกรรมการกองทุน ในช่วงระยะเวลาที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด
- (4) เลือกคนดีมีความรู้ ประสบการณ์ อีกทั้งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด

คุณสมบัติคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ประชาชนร่วมกันคัดเลือกคนดีและมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้ เป็นคณะกรรมการกองทุนเพื่อบริหารกองทุนของประชาชน

- (1) เป็นผู้ที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านหรือชุมชนมาไม่น้อยกว่า 2 ปี
- (2) เป็นผู้ที่มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์
- (3) เป็นปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบเสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ไม่ติดการพนัน ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ไม่มีประวัติเสียด้านการและยึดมั่นระบอบประชาธิปไตย
- (4) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือไร้ความสามารถ
- (5) ไม่เคยรับโทษจำคุก เว้นแต่โทษที่กระทำโดยประมาท
- (6) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือไม่เคยกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน เว้นแต่ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินและความผิดฐานบุกรุก
- (7) ไม่เคยถูกไล่ออก หรือให้ออกจากราชการหรือรัฐวิสาหกิจ
- (8) ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง
- (9) ไม่เคยถูกให้ออกจากคณะกรรมการกองทุน ด้วยมติของคณะกรรมการหรือมติของสมาชิก

4. แบบขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เมื่อกองทุนได้ดำเนินการจัดตั้งกองทุนเรียบร้อยแล้ว สามารถขอรับการจัดสรรเงินจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยมีขั้นตอนดังนี้

4.1 การขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4.1.1 จัดทำแบบขอขึ้นทะเบียนตามแบบ กทบ.2 ซึ่งขอรับแบบ กทบ.2 จากคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ

4.1.2 ยื่นแบบคำขอขึ้นทะเบียนกับธนาคารออมสิน หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

4.1.3 เปิดบัญชีกับธนาคาร

4.2 การประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เมื่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ยื่นขอขึ้นทะเบียนต่อธนาคารและคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอร่วมกับกองทุน

4.2.1 การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน

4.2.2 คุณสมบัติคณะกรรมการกองทุน

4.2.3 ความรู้ ประสบการณ์ และความมั่นใจในการบริหารกองทุน

4.2.4 ระเบียบ ข้อบังคับในการดำเนินการกองทุน

4.2.5 การมีส่วนร่วมของชาวบ้าน หรือสมาชิกในการจัดการกองทุน

4.2.6 การปฏิบัติของสมาชิกตามระเบียบ และข้อบังคับของกองทุน

4.2.7 การปิดบัญชีเงินฝากของกองทุน

5. ระเบียบของกองทุนหมู่บ้านของพื้นที่

เมื่อดำเนินการเลือกคณะกรรมการกองทุนแล้ว คณะกรรมการกองทุน และประชาชนร่วมกันจัดทำระเบียบข้อบังคับกองทุน และประชาชนร่วมกันจัดทำระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการบริหารกองทุน (กติกากองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองตนเอง โดยมีแนวทางดังนี้

1. ประเด็นที่ต้องเป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด คือ
 - 1.1 มีเงินกู้ยืมรายหนึ่งไม่เกินสองหมื่นบาท หากเกินต้องให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด แต่รายหนึ่งต้องไม่เกินห้าหมื่นบาท
 - 1.2 ระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ยืมไม่เกินหนึ่งปี
2. ประเด็นอื่นๆ คณะกรรมการกองทุน โดยความเห็นชอบของสมาชิกเป็นผู้กำหนด ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกองทุนหมู่บ้านกุ่มพะยา”
 - 2.1 เพื่อเสริมสร้างศักยภาพความเข้มแข็งทางสังคมหมู่บ้านและเศรษฐกิจของประชาชน
 - 2.2 เพื่อปลูกฝังความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวิธีการในการดำเนินกิจกรรมออมทรัพย์
 - 2.3 เพื่อสร้างสำนึกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการตลอดจนกำหนดอนาคตของหมู่บ้านด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - 2.4 เพื่อส่งเสริมการออมเป็นกองทุนหมุนเวียนให้สมาชิกในหมู่บ้านได้กู้ยืมเพื่อประกอบอาชีพต่าง เพื่อสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านในชุมชน
 - 2.5 เพื่อสร้างกระบวนการ พัฒนาความสามารถและแก้ไขปัญหาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจของประชาชน
3. แหล่งที่มาของเงินกองทุน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)
4. คุณสมบัติของสมาชิก
 - 4.1 เป็นคนดี มีคุณธรรม ทุกเพศ ทุกวัยและทุกอาชีพในพื้นที่หมู่บ้าน มีรายชื่อในทะเบียนบ้านและต้องอาศัยอยู่ไม่น้อยกว่า 1 ปีมีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง คณะกรรมการสามารถตรวจสอบได้
 - 4.2 เป็นที่เลื่อมใสในหลักการและระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน
 - 4.3 ไม่เป็นบุคคลที่มีประวัติเสียทางการเงินมาก่อน
 - 4.4 เป็นผู้ที่มีความประพฤติที่มีความรับผิดชอบ มีส่วนช่วยกิจกรรมของชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
5. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

5.1 สมัครด้วยตนเอง

5.2 หลักฐานการสมัคร

5.2.1 สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน 1 ชุด

5.2.2 สำเนาทะเบียนบ้าน 1 ชุด

6. การฟื้นฟูสภาพจากการเป็นสมาชิก

6.1 ตาย

6.2 ลาออกและได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน

6.3 วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ

6.4 ที่ประชุมใหญ่สมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงสองในสามของผู้ร่วมประชุม

6.5 จงใจฝ่าฝืนระเบียบกองทุนหรือแสดงตนเป็นปรปักษ์หรือไม่ให้ความช่วยเหลือหรือร่วมมือกับกองทุนไม่ว่าด้วยประการใด

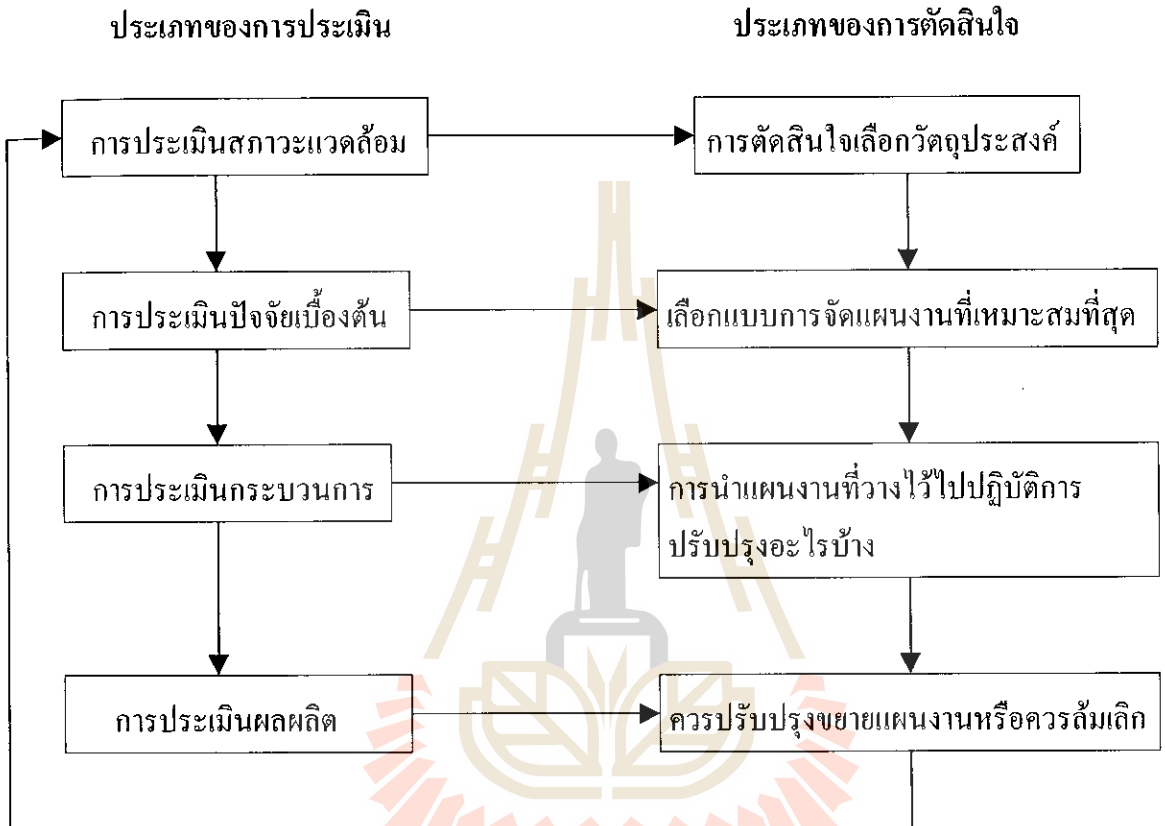
6.6 จงใจปิดบังความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในใบสมัครสมาชิก

6.7 นำทรัพย์สินของกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ได้ระบุไว้

6.8 มีลักษณะ หรือมีคุณสมบัติที่ไม่ตรงกับข้อ 6

6. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมิน

สรุปความสัมพันธ์ของประเภทการประเมินและประเภทของการตัดสินใจ
ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจในแบบจำลองซิป

การนำเอาแบบจำลองซิปไปใช้ประเมินทำได้ในโครงการ 3 ลักษณะคือ

1. จัดทำโครงการ ศึกษาให้ประจักษ์ว่ามีปัญหาอะไรที่น่าจะทำ
2. โครงการที่มีอยู่แต่ยังไม่ได้ลงมือดำเนินการ
3. โครงการในระหว่างที่กำลังดำเนินอยู่

บทที่ 3

วิธีการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเฉพาะหมู่บ้านกุ่มพะยา ตำบลบึงอ้อ อำเภอบางละมุง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งผู้ทำสารนิพนธ์ได้เข้าปฏิบัติงานตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2544 ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีวิธีการประเมินนี้ 4 ด้าน ดังนี้ คือ

1. รูปแบบการประเมิน

รูปแบบที่จะใช้ประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองใช้แบบของการประเมินแบบ CIPP MODEL ซึ่งแบบจำลองนี้ไม่เพียงแต่ประเมินว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เท่านั้น แต่ยังเป็นการประเมินเพื่อให้รายละเอียดต่างๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการอีกด้วย โดยเฉพาะการประเมินผลโครงการประชุม ซึ่งมีลักษณะแบบการประเมินความก้าวหน้าเพื่อบ่งชี้จุดเด่น จุดด้อยของการประชุม เพื่อนำผลไปปรับปรุงกิจกรรมแบบการประชุมได้ทันทั้งที่ และมีการประเมินรวมสรุปหลังโครงการประชุมสิ้นสุดแล้วเพื่อบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ของโครงการประชุมแบบจำลองที่เหมาะสมที่จะใช้เป็นกรอบความคิดในการประเมินแบบซิป จึงเป็นที่นิยมใช้ ทั้งนี้ เพราะนักประเมินจะได้ข้อดี ข้อบกพร่อง และประสิทธิภาพของโครงการที่จะประเมินได้เป็นอย่างดี ซึ่งนับได้ว่าเป็นการรับข่าวสารแบบสะสม ช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารเป็นอย่างมาก ทั้งยังเป็นแบบจำลองที่เข้าใจง่าย สะดวกในการปฏิบัติ จึงเป็นที่นิยมกว้างขวาง แบบจำลองซึ่งจะประเมินในด้านต่างๆดังนี้คือ

1.1 การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนในการกำหนดวัตถุประสงค์ เป็นรูปแบบพื้นฐานของการประเมินโดยทั่วไป เป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผลเน้นด้านความสัมพัทธ์เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ความต้องการ และเงื่อนไขที่เป็นจริงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม ในการวินิจฉัยปัญหา เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่จะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ

วิธีการประเมินสถานะแวดล้อมมี 2 วิธีคือ

1. Contingency Mode
2. Congruence Mode

1. Contingency Mode เป็นการประเมินสถานะแวดล้อม เพื่อหาโอกาสและแรงผลักดันจากภายนอกระบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลมาใช้พัฒนา ส่งเสริมโครงการให้ดีขึ้น
2. Congruence Mode เป็นการประเมินโดยการเปรียบเทียบระหว่างการปฏิบัติจริงกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้

1.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการจัดหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจที่เหมาะสมของแบบงานต่างๆ ที่จัดขึ้น โดยดูว่าข้อมูลนั้นมีส่วนช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ ซึ่งมักจะประเมินในด้านต่างๆคือ

1. ความสามารถของหน่วยงานหรือตัวแทนในการจัดโครงการ
2. ยุทธวิธีที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ
3. การได้รับความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ซึ่งช่วยให้โครงการดำเนินไปได้ เช่น หน่วยงานที่ช่วยเหลือ เวลา เงินทุน อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือ

ผลที่ได้จากการประเมินปัจจัยนำเข้า คือการวิเคราะห์รูปแบบของวิธีการที่ใช้ในรูปแบบราคาและกำไร (Cost and Benefit) ที่จะได้รับโยการประเมินในด้านอัตราค่าจ้าง เวลา งบประมาณ วิธีการที่มีศักยภาพแต่ถ้าเป็นการประเมินด้านการศึกษา ผลกำไรอาจจะไม่อยู่ในรูปตัวเลขก็ได้ การประเมินข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยเบื้องต้นเพื่อที่เป็นตัวกำหนดยุทธวิธีเพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยคำถามที่จะใช้มีตั้งแต่ระดับกว้างๆ และคำถามเฉพาะ

1.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เมื่อแผนดำเนินการ ได้รับการอนุมัติและลงมือทำ การประเมินกระบวนการจำเป็นต้องได้รับการเตรียมการเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) แก่ผู้รับผิดชอบและผู้ดำเนินการทุกลำดับขั้น การประเมินกระบวนการมีวัตถุประสงค์ใหญ่อยู่ 3 ประการ คือ

1. เพื่อหาและและทำนายข้อบกพร่องของกระบวนการ หรือการดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้
2. เพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับผู้ตัดสินใจวางแผนงาน
3. เพื่อเป็นรายงานสะสมถึงการปฏิบัติต่างๆที่เกิดขึ้น

ส่วนประกอบที่เป็นหัวใจสำคัญของการประเมินการ มี 4 อย่าง คือ

1. การจัดหานักประเมินกระบวนการเต็มเวลา
2. เครื่องมือที่เป็นสื่อในการบรรยายกระบวนการ
3. การประชุมอย่างสม่ำเสมอระหว่างนักประเมินกระบวนการและบุคลากรในโครงการ หรือในแผนงานเอง
4. ปรับปรุงโครงสร้างการประเมินอยู่เป็นนิจสิน

1.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) มีจุดหมายเพื่อวัดและแปลความหมาย เพื่อวัดและแปลความหมายของความสำเร็จ ไม่เฉพาะเมื่อสิ้นสุดวัฏจักรของโครงการเท่านั้น แต่ยังมีคามจำเป็นยิ่งในระหว่างการปฏิบัติตามโครงการด้วย

การประเมินผลผลิตจะสืบสาวถึงที่มีอยู่ว่า ได้บรรลุวัตถุประสงค์ไปแล้วหรือกำลังจะบรรลุ แต่การประเมินกระบวนการจะประเมินสิ่งที่มีอยู่ว่า ระเบียบการนั้น ได้รับการกระทำไปตามที่ตั้งใจไว้หรือไม่ การประเมินผลผลิตช่วยให้ตกลงใจได้ว่า วัตถุประสงค์นั้นบรรลุหรือไม่

รูปแบบที่ประยุกต์ใช้ในการประเมินครั้งนี้คือ ซิฟท์โมเดล ตามกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้เสนอไว้ในบทที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย การประเมิน 4 องค์ประกอบ ทั้งระดับหมู่บ้าน และระดับรายบุคคล (ผู้รู้) ดังนี้

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน และรายบุคคล (ผู้รู้)
2. การประเมินปัจจัย (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าของกระบวนการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)
4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้นจากกระบวนการบริหารจัดการกองทุน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

คำว่า ประชากร (population) ที่มีใช้ในการวิจัยมีความหมายว่ากลุ่มทั้งหมดของสิ่งที่ต้องการศึกษา วิจัย ซึ่งอาจเป็นบุคคลกลุ่มบุคคล องค์กร หน่วยการปกครอง เช่น จังหวัด อำเภอ เป็นต้น ทั้งนี้ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยมีหลายลักษณะ เพื่อความสะดวกจึงจัดแบ่งประชากรของการวิจัยออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ประชากรแบบจำกัด (Finite Population) คือ ประชากรที่ผู้วิจัยสามารถแจ้งเป็นจำนวนประชากรได้ทั้งหมดว่ามีจำนวนที่แน่นอนเป็นเท่าใด เช่น จำนวนรถยนต์ในจังหวัดสงขลา
2. ประชากรแบบไม่จำกัด (Infinite Population) ประชากรที่ผู้วิจัยไม่สามารถแจ้งนับจำนวนประชากรออกมาได้ทั้งจังหวัดว่ามีอยู่เป็นจำนวนที่แท้จริงเป็นเท่าใด เช่น จำนวนปลาในมหาสมุทร

คำว่ากลุ่มตัวอย่าง (Sample or Sampling Group) ในการวิจัย หมายถึง กลุ่มที่ถูกเลือกจากประชากรขึ้นมาเป็นตัวอย่างเพื่อใช้เป็นตัวแทนของประชากรในการศึกษา ดังนั้น กลุ่มตัวอย่าง คือ ตัวแทนของประชากรที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการคือ

1. วิธีการสุ่มตัวอย่างจากประชากร
2. ขนาดกลุ่มตัวอย่างต้องเป็นตัวแทนที่ดีต่อประชากร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ผู้ทำสารนิพนธ์ได้นำมาเป็นข้อมูลสำหรับการประเมิน ได้แก่ ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบ้านกุ่มพะยา หมู่ที่ 3 ตำบลบึงอ้อ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นสถานภาพและบทบาทหน้าที่ต่างๆ รวมทั้งข้าราชการ เจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องซึ่งจำแนกได้ดังนี้

2.1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน 15	คน
2.2 สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน 169	คน
2.2.1 สมาชิกที่ได้รับอนุมัติให้กู้	จำนวน 68	คน
2.2.2 สมาชิกทั่วไป	จำนวน 169	คน
2.3 ชาวบ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน 12	คน
2.4 ผู้นำชุมชน ผู้นำอาวุโส ผู้นำกลุ่มอาชีพ	จำนวน 12	คน
2.5 ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง	จำนวน 13	คน

3. ตัวแปรและตัวชี้วัด

ตัวแปร คือ สิ่งที่เราศึกษาเพื่อหาคำตอบของกระบวนการที่นำมาใช้หาคำตอบของปัญหาที่เป็นเหตุเป็นผลมีความน่าเชื่อถือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการหาคำตอบของปัญหามีหลายประเภท อาจมีค่าคงที่หรือแปรเปลี่ยนค่าไปได้ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะและ โครงสร้างของสิ่งที่กำลังศึกษาระดับการวัดตัวแปรสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ระดับคือ

(1) มาตรฐานนามบัญญัติ (Nominal Scales) เป็นข้อมูลตัวเลขที่ใช้เรียกหรือจำแนกชนิดของข้อมูลต่างๆ เช่น เพศ มี 2 เพศ คือเพศหญิง – เพศชาย หรือระดับการศึกษาอาจจะจำแนกได้เป็น ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี เป็นต้น

(2) มาตรฐานเรียงลำดับ (Ordinal Scales) เป็นข้อมูลตัวเลขที่บอกถึงคุณสมบัติของข้อมูลที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมได้ ตัวเลขที่แตกต่างกันบอกให้ทราบว่าข้อมูลเหล่านั้นมีคุณสมบัติแตกต่างกันแต่ไม่สามารถบอกได้ว่าแตกต่างกันเป็นปริมาณเท่าใด เช่น ระดับชั้นการศึกษาของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี มี 4 ชั้นปี ความแตกต่างของแต่ละชั้นปีบอกให้ทราบถึงสถานภาพการศึกษาว่ากำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1, 2, 3 หรือปีที่ 4 เท่านั้น ไม่สามารถบอกได้ว่าเลข 1, 2, 3 และ 4 มีปริมาณมากน้อยหรือแตกต่างกันอย่างไร บอกได้เพียงว่าใครเรียนก่อนหรือหลัง

(3) มาตรฐานอัตราภาค (Interval Scale) เป็นตัวเลขที่ใช้เพื่อกำหนดลักษณะของข้อมูลต่างๆ โดยตัวเลขเหล่านั้นสามารถใช้แทนและกำหนดปริมาณของข้อมูลได้ว่ามีความมากน้อยอย่างไร ขนาดไหนได้ด้วยจึงทำให้ตัวเลขของข้อมูล ในระดับนี้ สามารถบอกความแตกต่างหรือระยะห่างกันของข้อมูลทั่วๆ ไปได้ว่าแตกต่างกันหรือห่างกันมากน้อยเพียงใด โดยช่วงตัวเลขแต่ละช่วงจะมีขนาดเท่ากัน และข้อมูลในมาตรานี้มีลักษณะที่สำคัญ ประการหนึ่ง คือ ไม่มีศูนย์แท้

(4) มาตรการสัดส่วน (Ratio Scales) เป็นตัวเลขที่มีคุณสมบัติต่างๆ เหมือนกับมาตรการอัตราภาค ทุกประการแต่มีความสุขสมบูรณ์กว่าเพราะมีศูนย์แท้ (Absolute Zero) ข้อมูลในมาตรานี้สามารถแสดง ปริมาณความมากน้อยในลักษณะที่เป็นสัดส่วนได้ เช่น น้ำหนักของช้างเป็น 300 เท่าของน้ำหนักมนุษย์ เป็นต้น

(5) มาตรการจัดอันดับ (Rating Scale) บางครั้งเรียกว่า มาตรการจัดอันดับคุณภาพเป็นเครื่องมือที่ใช้ ในการที่ใช้ในการประเมินสถานการณ์ หรือคุณลักษณะต่างๆ ที่ไม่สามารถวัดออกมาเป็นเชิงปริมาณได้ โดยตรง เช่น ในการวัดความประพฤติ การทดสอบทางภาคปฏิบัติ เป็นต้น

ตัวชี้วัด คือ ข้อความที่แสดงหรือระบุประเด็นที่ต้องการประเมินหรือตัวแปรที่ต้องการศึกษา นั้น จะบรรลุผลสำเร็จตามเกณฑ์นั้น จะมีสภาพหรือคุณลักษณะที่ค่อนข้างเป็นรูปธรรมอย่างไร ซึ่งตัวชี้ วัดจะมีทั้งในส่วนที่แสดงลักษณะในเชิงปริมาณ และในส่วนที่แสดงลักษณะในเชิงปริมาณและในส่วน ที่แสดงลักษณะในเชิงคุณภาพ

การกำหนดค่าตัวชี้วัด

ในการกำหนดของตัวชี้วัดนั้น สามารถจำแนกเป็น 2 ลักษณะคือ

(1) การกำหนดค่าของตัวชี้วัดในเชิงปริมาณ เป็นการกำหนดค่าตัวชี้วัดที่เป็นตัวเลข โดยใช้ค่า สถิติอย่างง่าย อาทิ ร้อยละ อัตราส่วน จำนวนหรือค่าเฉลี่ย เป็นต้น

(2) การกำหนดค่าของตัวชี้วัดในเชิงคุณภาพ เป็นการกำหนดค่าตัวชี้วัดในลักษณะของข้อความ ที่ระบุความคิดเห็น ความสอดคล้อง ความเหมาะสมตามความคิดเห็นของรายบุคคล หรือกลุ่มบุคคล ซึ่ง ในบางกรณีอาจจะต้องแปลงการกำหนดค่าในเชิงคุณภาพเป็นเชิงปริมาณให้อยู่ในรูปของร้อยละหรือสัดส่วนระหว่างสิ่งที่ต้องการได้

จากกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้นำเสนอไว้ในบทที่ 1 เมื่อนำมากำหนดเป็นตัวชี้วัด และตัวแปร หรือข้อมูลที่ต้องการประเมินทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ บริบท ปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต ทั้งระดับ หมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้) ดังนี้

ตารางที่ 1 การประเมินบริบท

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ
<p>ระดับหมู่บ้าน</p> <p>C1 - ประวัติความเป็นมาหมู่บ้าน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ที่มาของชื่อหมู่บ้าน 2. ชนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งหมู่บ้านอพยพมาจากที่ไหน และเหตุใดจึงอพยพมา 3. สภาพเดิมทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านมีสภาพอย่างไร 4. อาชีพเดิม (อาชีพหลัก/อาชีพรอง) คืออะไร 5. อาชีพเดิมที่เลิกทำแล้วคืออะไร เพราะอะไร จึงเลิกทำ 6. อาชีพใหม่ที่เพิ่มขึ้น 7. การเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณสุขโลก
<p>C2- สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลักษณะที่ตั้งหมู่บ้าน 2. อาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านอื่น 3. แผนที่หมู่บ้าน
<p>C3- สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. อาชีพหลักและอาชีพรองของชาวบ้าน 2. จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร 3. จำนวนที่ดินทำกินโดยเฉลี่ย 4. จำนวนและประเภทร้านค้าในหมู่บ้าน 5. โรงงานอุตสาหกรรมในหมู่บ้าน 6. โรงเรียนในหมู่บ้าน (จำนวนครู/นักเรียน) 7. โรคที่เจ็บป่วย 8. สถานที่รักษาเมื่อเจ็บป่วย
<p>C4- วัฒนธรรมประเพณี</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนวัด/โบสถ์/มัสยิด 2. จำนวนพระ/เณร/บาทหลวง 3. ภาษาพื้นบ้าน 4. ประเพณีที่สำคัญ 5. ความเชื่อด้านต่างๆ (ศาลปู่ตาย)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ
C5- โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากร	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนและสภาพของโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน, ไฟฟ้า, ประปา, โทรศัพท์, หอกระจายข่าว, ศาลาประชาคม, ไปรษณีย์ ฯลฯ 2. จำนวนและสภาพทรัพยากร เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำแร่ ฯลฯ ที่เป็นสาธารณประโยชน์
C6- ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่ม และภูมิปัญหาท้องถิ่น	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเภทผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ 2. กลุ่มต่างๆที่มีอยู่ในหมู่บ้าน (จำนวนสมาชิก, ทุนของกลุ่ม, กิจกรรมกลุ่ม, ปีก่อตั้ง) 3. ภูมิปัญหาท้องถิ่นด้านต่างๆ (ชื่อ, อายุ, ความเชี่ยวชาญ)
C7- โครงการพัฒนาที่ผ่านมา	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการของภาครัฐ 2. โครงการของภาคเอกชน 3. โครงการที่ชาวบ้านทำขึ้นเอง (ชื่อโครงการ/กิจกรรม)
C8- ความเข้มแข็งของชุมชน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามัคคี 2. ความซื่อสัตย์ 3. การช่วยเหลือกัน 4. การยกย่องคนทำความดี 5. โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม 6. คริวเรือนที่มีอาชีพเลี้ยงตัวได้ 7. ครอบครัวอบอุ่นรักใคร่ปรองดอง 8. การรวมกลุ่ม 9. การประชุม/เสวนา สม่่าเสมอ 10. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 11. มีผู้นำที่มีแผนงาน แก้ปัญหาชุมชน

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ
ระดับรายบุคคล C9-อาชีพเดิม	<ol style="list-style-type: none"> 1. อาชีพหลัก 2. ผลการประกอบอาชีพเดิม 3. ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพ
C10-สมาชิกในครอบครัว C11-สภาพการอยู่อาศัย C12-รายได้ของครอบครัว C13-หนี้สินของครอบครัวก่อนกู้เงินกองทุน	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาชิกในครอบครัวและรายละเอียดเช่น จำนวน, อายุ, สถานภาพสมรส, ระดับการศึกษา, ความสัมพันธ์กับหัวหน้าครอบครัว, การมีงานทำ 1. มีบ้านเป็นของตนเองหรือไม่ ถ้าไม่มีพักอาศัยอย่างไร 1. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน 2. ความเพียงพอของรายได้ต่อรายจ่าย 1. จำนวนหนี้สินที่มีอยู่ก่อนกู้เงินกองทุน 2. สาเหตุของการมีหนี้สิน 3. แหล่งเงินกู้

ตารางที่ 2 การประเมินปัจจัย

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ
ระดับหมู่บ้าน	
I1. - นโยบาย ระเบียบ แนวทางปฏิบัติ	<ol style="list-style-type: none"> 1. รายละเอียดของสำนักนายกฯ 2. รายละเอียดของระเบียบกองทุน
I2. - การประชาสัมพันธ์ (เอาหมู่บ้านเป็นที่ตั้งว่า ข่าวสารมาแบบไหนโดยใช้สื่อแบบใด)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ช่วงเวลาที่มีประชาสัมพันธ์ 2. ประเภทสื่อในการประชาสัมพันธ์ 3. ความทั่วถึงในการประชาสัมพันธ์ 4. เนื้อหาในการประชาสัมพันธ์
I3. - คณะอนุกรรมการระดับอำเภอที่เกี่ยวข้อง	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนคณะอนุกรรมการ 2. องค์ประกอบคณะอนุกรรมการ 3. สัดส่วนกรรมการภาคประชาชน 4. การปฏิบัติหน้าที่
I4. - คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวน 2. คุณสมบัติ 3. วิธีการได้มา 4. การพ้นจากตำแหน่ง 5. ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง
I5. - การเตรียมความพร้อม การสร้างความรู้ความ เข้าใจ แก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชาว บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. วิธีการในการเตรียมความพร้อม 2. เนื้อหาในการเตรียมความพร้อม 3. จำนวนครั้งในการเตรียมความพร้อม 4. หน่วยงาน/องค์กร ที่ทำหน้าที่ในการเตรียมความพร้อม
I6. - เงินกองทุน 1 ล้านบาท	<ol style="list-style-type: none"> 1. วันที่ได้รับอนุมัติ 2. การเก็บรักษาเงิน
I7. - เงินทุนสะสมอื่นๆ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเภท/จำนวน/ที่มาและกรเก็บรักษาเงิน ทุนสะสมอื่นๆ
I8. - บัณฑิตกองทุน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประวัติส่วนตัว ชื่อ, วุฒิกการศึกษา, อายุ, เพศ, ภูมิลำเนา, สภาพการสมรส, ความสามารถ พิเศษ (ถ้ามี) 2. บทบาทหน้าที่

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ
ระดับบุคคล	
I9. – จำนวนเงินที่ได้รับอนุมัติ	1. จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ
I10. – จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้	1. จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้ 2. ที่มาของเงินทุน
I11. – วัตถุประสงค์การกู้ตามโครงการ	1. วัตถุประสงค์ของการกู้เงินตามโครงการ
I12. – สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และวัตถุดิบในการประกอบอาชีพ	1. สถานที่ในการประกอบอาชีพ 2. วัสดุอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ 3. วัตถุดิบในการประกอบอาชีพ
I13. – ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ	1. ความรู้และทักษะที่มีอยู่
I14. – จำนวนแรงงาน	1. จำนวนแรงงานที่ใช้ในการประกอบอาชีพ

ตารางที่ 3 การประเมินกระบวนการ

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ
ระดับหมู่บ้าน	
PC1 – การจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. กระบวนการในการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 2. ผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ
PC2 – การจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. กระบวนการในการจัดทำ 2. ผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ
PC3 – ระบบบัญชีกองทุน	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนบัญชีที่จัดทำ (จำนวนเล่ม) 2. ชื่อบัญชี เช่น บัญชีลูกหนี้, บัญชีเงินคงจะ 3. ความเป็นอยู่ปัจจุบัน 4. ผู้จัดทำ 5. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ
PC4 – กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	
PC4.1 – การรับสมัคร	<ol style="list-style-type: none"> 1. ช่วงเวลาในการรับสมัครและเหตุผล 2. ค่าธรรมเนียมการสมัครและเหตุผล 3. ขั้นตอนการรับสมัครและเหตุผล
PC4.2 – การหมดสมาชิกภาพ	<ol style="list-style-type: none"> 1. การหมดสมาชิกภาพและเหตุผล
PC4.3 – ประเภทสมาชิก	<ol style="list-style-type: none"> 1. การกำหนดประเภทสมาชิกและเหตุผล
PC4.4 – การทำทะเบียนสมาชิก	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความเป็นปัจจุบันในการจัดทำ
PC5 – กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> 2. ปัญหาอุปสรรค

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ
PC5.1 – ขั้นตอนการขอกู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นตอนในการขอกู้ 2. เอกสารประกอบการกู้ 3. ปัญหาอุปสรรค
PC5.2 – การคัดเลือกผู้กู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและเหตุผล 2. วิธีการคัดเลือกและเหตุผล 3. ปัญหาอุปสรรค
PC5.3 – การโอนเงินให้ผู้กู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นตอนในการโอนเงิน 2. ปัญหาอุปสรรค
PC5.4 – การรับชำระหนี้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นตอนในการรับชำระหนี้ 2. ปัญหาอุปสรรค
PC6 – การส่งเสริมการใช้เงินกู้	
PC6.1 – การแนะนำวิธีการทำธุรกิจ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้แนะนำ 2. ประเด็นในการแนะนำ 3. วิธีการแนะนำ 4. จำนวนครั้งในการแนะนำ
PC6.2 – การช่วยหาการตลาด	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ที่ช่วยหาตลาด 2. วิธีในการส่งเสริมการตลาด 3. ปัญหาอุปสรรค
PC7 – การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ที่ทำการตรวจสอบ 2. วิธีการตรวจสอบ 3. จำนวนครั้งในการตรวจสอบ 4. ปัญหาอุปสรรค
PC8 – การจัดทำรายงานและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเภทรายงานที่ทำ 2. ประเภทผลงานที่ทำการเผยแพร่ 3. วิธีการเผยแพร่ผลการดำเนินงาน 4. ปัญหาและอุปสรรค

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ
PC9 – การจัดสรรผลประโยชน์ PC10 – การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยบัณฑิต กองทุน	1. สัดส่วนในการจัดสรรและเหตุผล 1. ประเภทเครือข่าย 2. กลุ่มคนที่เข้ามาร่วมเครือข่าย 3. วิธีการสร้างเครือข่าย 4. ความพึงพอใจของผู้ที่เข้าร่วมเครือข่าย 5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการสร้างเครือข่าย 6. ปัญหาอุปสรรค
ระดับรายบุคคล PC11 – การใช้จ่ายเงินกู้ PC12 – การหาความรู้เพิ่มเติม PC13 – การหาตลาด PC14 – การทำบัญชีใช้จ่ายเงิน	1. รายละเอียดของการใช้จ่าย 1. วิธีการหาความรู้เพิ่มเติม 1. วิธีการหาตลาด 2. ผู้ที่ช่วยเหลือแนะนำในการหาตลาด 1. การจัดทำบัญชี (มี/ไม่มี) 2. ผู้ที่ช่วยเหลือแนะนำในการจัดทำบัญชี

ตารางที่ 4 การประเมินผลผลิต

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ
ระดับหมู่บ้าน	
PD1 – การจำแนกสมาชิกกองทุน	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนสมาชิกเดิม (ณ. วันเริ่มตั้งกองทุน) 2. จำนวนสมาชิกที่มีการเพิ่มขึ้น/ลดลง 3. เหตุที่สมาชิกเพิ่มขึ้น/ลดลง
PD2 – จำนวนผู้ได้เงินกู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนครั้งที่มีการอนุมัติให้กู้ 2. จำนวนผู้ยื่นกู้และผู้อนุมัติให้กู้แต่ละครั้ง 3. จำนวนผู้ได้รับอนุมัติให้กู้ต่อจำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านทั้งหมด 4. จำนวนผู้ได้รับอนุมัติให้กู้ จำแนกตาม บร.4
PD3 – ยอดเงินที่ให้กู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ยอดเงินที่มีผู้เข้ามาขอกู้และยอดเงินที่ได้รับอนุมัติแต่ละครั้ง 2. ยอดเงินที่อนุมัติให้กู้ทั้งหมด 3. ยอดเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติจำแนกตาม บร.4 ข้อ 5
PD4 – จำนวนผู้ชำระคืนตามกำหนด	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนผู้กู้ที่ชำระคืนตามกำหนด 2. จำนวนผู้กู้ที่ไม่ชำระคืนตามกำหนด 3. การแก้ไขปัญหาเมื่อผู้กู้ไม่ชำระคืนตามกำหนด
PD5 – ยอดเงินที่มีการชำระคืน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ยอดเงินกู้ที่มาชำระคืน จำแนกเป็นเงินต้น, ดอกเบี้ย, ค่าปรับ
PD6 – กองทุนสะสม	<ol style="list-style-type: none"> 1. ยอดเงินกองทุนสะสม 2. การใช้ประโยชน์จากกองทุนสะสม
PD7 – การใช้จ่ายเงินตามวัตถุประสงค์	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนผู้กู้ที่ใช้จ่ายเงินตามวัตถุประสงค์โครงการ 2. จำนวนผู้กู้ที่ใช้จ่ายเงินไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์โครงการ 3. เหตุผลที่ไม่ใช้จ่ายเงินตามวัตถุประสงค์โครงการ

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ
PD8 – ทักษะคิดของชุมชนต่อกองทุน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทักษะคิดต่อกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเชิงบวก/ลบ
PD9 – การเกิดเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้(หลังจากทำ PGO)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเภทเครือข่ายที่เกิดขึ้น 2. กิจกรรมของเครือข่ายที่เกิดขึ้น 3. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดองค์กรเครือข่าย
PD10 – การเรียนรู้พึ่งพาตนเอง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประสบการณ์/การเรียนรู้จากการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน 2. ประสบการณ์/การเรียนรู้จากการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
PD11 – ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามัคคี 2. ความซื่อสัตย์ 3. การช่วยเหลือกัน 4. การยกย่องคนทำความดี 5. โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม 6. จำนวนครอบครัวที่มีอาชีพเลี้ยงตัวได้ 7. ครอบครัวอบอุ่น รักใคร่ ประองคอง 8. การรวมกลุ่ม 9. การประชุม/เสวนา/สมัครสมาชิก 10. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม 12. การจัดทำแผนงานแก้ไขปัญหาชุมชน
ระดับรายบุคคล PD12 – ผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการกู้	

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ
PD12.1 – ผลโดยตรง	1. ผลการใช้จ่ายเงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ 1. ประสิทธิภาพ
PD12.2 – ผลโดยอ้อม	2. การยอมรับจากชุมชน

4. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ประเมิน

วิธีการที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

1) การสังเกตและการบันทึก

การสังเกตและการบันทึกเกี่ยวกับสภาพทั่วไปด้านต่างๆของหมู่บ้าน ตลอดจนการสังเกตและบันทึกขณะร่วมกิจกรรม ทั้งแบบมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วม

2) การสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านตัวแทนกลุ่ม ตลอดจนรายบุคคลในหมู่บ้าน โดยใช้แบบรายงานต่างๆ (บร.)

- บร. 1 เก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน
- บร. 2 เก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน
- บร. 3 รายงานความรู้ ความเข้าใจ ทศนคตที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน
- บร. 4 รายงานปฏิบัติงานรายเดือน
- บร. 5 รายงานการวัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง
- บร. 6 รายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชน
- บร. 7 รายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็ง
- บร. 8 โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์
- บร. 9 บันทึกการสัมภาษณ์
- บร. 10 สรุปรูปเขียนชุมชนหมู่บ้าน
- บร. 11 ศึกษาเจาะลึกรายกรณี
- บร. 12 การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูล (DATA) หมายถึงข้อเท็จจริงที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลได้จากกลุ่มเป้าหมาย หรือ เอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ตอบคำถามของในประเด็นที่ต้องการประเมิน ซึ่งหาได้จาก แหล่งข้อมูล ได้เป็น 2 ประเภทคือ

(1) แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data Source) เป็นแหล่งข้อมูลที่ผู้ประเมินสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้โดยตรงจากกลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง

(2) แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data Source) เป็นแหล่งข้อมูลที่ผู้ประเมินได้เลือกใช้ข้อมูล จากแหล่งข้อมูลที่มีผู้เก็บรวบรวม และสรุปผลไว้แล้ว อาทิ เอกสารหลักฐาน จดหมายเหตุนับที่ก ต่างๆ ข้อมูลที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ จำแนกออกได้ 2 ลักษณะคือ

(1) ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้เป็นตัวเลขอย่างชัดเจน เป็นข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติได้หลากหลายวิธี เช่น รายได้ของชาวบ้าน

(2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ที่เป็นการบรรยายความ เกี่ยวกับความคิดเห็น เจตคติ ซึ่งมีวิธีการวิเคราะห์ด้วยวิธีเชิงคุณภาพ อาทิ การวิเคราะห์คุณลักษณะ การวิเคราะห์เนื้อหา เป็นต้น

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data) เป็นกระบวนการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาจัดกระทำให้เป็นระบบ ระเบียบ เพื่อสะดวก รวดเร็ว และง่ายต่อการทำความเข้าใจ แปลความ และสรุปความ ประเภทของการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของตัวเลข แล้วสรุปผลโดยใช้ค่าสถิติ เพื่อที่จะนำค่าสถิติไปใช้ตอบคำถามในประเด็นที่ต้องการ

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของข้อความที่เขียนบรรยายความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนดให้ แล้วสรุปผล โดยการประมวลความคิดเห็นเป็นข้อความ ที่จะนำไปใช้ในประเด็นที่ต้องการ

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

จากผลการติดตามประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ประกอบด้วยการรายงานข้อมูลโดยใช้หลักการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Evaluation) ซึ่งผู้จัดทำสารนิพนธ์แบ่งการรายงานทั้งหมดเป็น 6 ตอน ดังนี้

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน
2. ผลการประเมินโดยภาพรวม
3. ผลการทดลองวิธีการใหม่
4. ผลการประมวลเทคนิค วิธีการทำธุรกิจของผู้กู้เงิน
5. ผลอื่นๆที่เกิดขึ้นจากกองทุน
6. สรุป (การบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์)

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทระดับประเทศ

1.1.1 ความยากจนของประเทศ

ความยากจนของประเทศไทย มีลักษณะที่สรุปได้คือ คนจนส่วนใหญ่อยู่ในเขตชนบท โดยเป็นคนจนในเขตชนบทร้อยละ 82.1 ของคนจนทั้งหมดจำนวน 8.6 ล้านคน โดยคนจนถึงสองในสามของคนจนทั้งหมดอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยคนจนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในภาคเกษตร นอกจากนี้ ยังมีลักษณะที่สำคัญอื่น คือ เป็นเกษตรกรรายจนถึงครองที่ดินน้อย มีขนาดครัวเรือนใหญ่ มีอัตราส่วนพึ่งพิงหรืออัตราส่วนการเลี้ยงดูผู้สูงอายุและเด็กสูง รวมทั้งยังพบว่า คนจนได้รับการศึกษาน้อยกว่าคนทั่วไป

จากการประเมินปัญหาความยากจนแบบมีส่วนร่วม (Participatory Poverty Assessment – PPA) หรือ การเปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นที่รวมถึงคนจนและคนด้อยโอกาสได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาความยากจนที่คนในชุมชนประสบอยู่ พบว่า สาเหตุความยากจนเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลัก 3 ปัจจัย ได้แก่

1. ปัจจัยภายใน ได้แก่ สาเหตุจากตัวบุคคลหรือจากสมาชิกในครอบครัว คือ คนจนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพที่ไม่มั่นคงหรือมีรายได้น้อยไม่พอกับรายจ่าย ขาดความรู้และความสามารถในการจัดการการผลิตและการลงทุน โดยเฉพาะเรื่องการออมทรัพย์ นอกจากนี้ คนจนส่วนใหญ่มีนิสัยหรือยึดทัศนคติ

ดีที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาตนเอง มีภาระที่ต้องรับผิดชอบสูง เนื่องจาก ครอบครัวคนจนมักมีลูกมาก หรือสมาชิกในครอบครัวส่วนใหญ่ที่ไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ เนื่องจากพิการหรือเจ็บป่วย รวมทั้ง มีภาระด้านหนี้สินที่ตกทอดมาตั้งแต่รุ่นพ่อแม่

2. ปัจจัยภายนอก ได้แก่ สาเหตุจากปัจจัยทางโครงสร้างหรือจากสภาพแวดล้อมในชุมชน ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมภายในชุมชนไม่น่าอยู่และไม่ถูกสุขลักษณะและประสบกับปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติดทำให้อัตราความเสี่ยงในการดำรงชีวิตของคนในชุมชนมีสูง ชุมชนขาดกระบวนการเรียนรู้การบริหารจัดการองค์กรภายในชุมชน

3. ผลกระทบจากภายนอก ได้แก่ สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างไม่คาดคิด ซึ่งมีผลกระทบต่อคนจน ประกอบด้วย ความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ วิกฤตเศรษฐกิจ และความแปรปรวนของราคาผลผลิตในตลาดโลก ความทรุดโทรมและความร่อยหรอของแหล่งทรัพยากร

จากการประเมินปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความยากจนทั้ง 2 วิธี พบว่า การกำหนดนโยบายและมาตรการที่สามารถแก้ปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ ควรมุ่งการแก้ปัญหาตั้งแต่ในระดับสาเหตุ และควรให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อโอกาสตกเป็นคนจนสูงเพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของกลุ่มคนจนในปัจจุบัน ตลอดจนเป็นการช่วยป้องกันไม่ให้กลุ่มผู้มีความเสี่ยงต่อโอกาสตกเป็นคนจนสูงต้องกลายเป็นคนจนในที่สุด

การดำเนินการแก้ไขปัญหาความยากจนและประเด็นปัญหา

1. การดำเนินงานแก้ไขปัญหาความยากจนได้มีการดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่อง และเริ่มมีความชัดเจนมากขึ้นในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) จนถึงปัจจุบัน โดยสามารถสรุปภาพรวมผลการดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาความยากจนได้ ดังนี้

2. การแก้ไขปัญหาความยากจนโดยใช้งบประมาณจากเงินกู้ต่างประเทศที่สำคัญ ได้แก่ โครงการช่วยเหลือผลกระทบทางสังคม โครงการเงินกู้ของธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย และโครงการกองทุนเพื่อสังคม

3. การดำเนินงานตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลปัจจุบันเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน ประกอบด้วยโครงการที่สำคัญ 5 โครงการ ได้แก่ โครงการพักชำระหนี้ให้กับเกษตรกรรายย่อยเป็นเวลา 3 ปี การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท โครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า การจัดตั้งธนาคารประชาชน และโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

4. บทบาทภาคเอกชน/ชุมชนในการแก้ไขปัญหาความยากจน มีตัวอย่างการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ โครงการธุรกิจเพื่อสังคม ซึ่งประกอบด้วย โครงการสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมชนบท โครงการจัดสวัสดิการชุมชนเร่งด่วนเพื่อผู้ยากลำบาก โครงการสวัสดิการผู้สูงอายุ และโครงการพัฒนาองค์กรส่งเสริมธุรกิจชุมชน

5. การเพิ่มศักยภาพและโอกาสของคนจน โดยการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง การปรับใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างเหมาะสม และการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

6. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ โดยการส่งเสริมให้ชุมชนมีบทบาทในการบริหารจัดการทรัพยากรในท้องถิ่น การรณรงค์การแก้ไขปัญหาอย่างเป็นธรรมในเรื่องที่ดินทำกินและการจัดสรรน้ำ

7. การปรับปรุงระบบบริหารภาครัฐ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน สนับสนุนการสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชนและเครือข่ายชุมชน การจัดทำแผนงาน/โครงการที่มีลักษณะเป็นองค์รวม โดยมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐและการพัฒนา

เมื่อเปรียบเทียบสถานการณ์ความยากจนของประเทศไทยกับต่างประเทศโดยเปรียบเทียบสัดส่วนผู้มีรายได้น้อยกว่า 1 ดอลลาร์สหรัฐต่อวัน โดยปรับอำนาจซื้อในแต่ละประเทศให้เทียบเคียงกันได้แล้ว ปรากฏว่า สัดส่วนความยากจนในประเทศไทยยังคงอยู่ในระดับต่ำ เมื่อเทียบกับประเทศอื่นในภูมิภาคเดียวกัน โดยความยากจนในประเทศไทยอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าประเทศอินโดนีเซีย เวียดนาม ฟิลิปปินส์ จีน ลาว กัมพูชา แต่สูงกว่าประเทศเกาหลีใต้และมาเลเซีย

ภาวะเศรษฐกิจของไทยในปัจจุบันเริ่มฟื้นตัวขึ้นและสัดส่วนจนเริ่มลดลงตั้งแต่ปี 2543 เป็นต้นมา ประกอบกับรัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณจำนวนมากสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและการแก้ไขปัญหาความยากจนผ่านโครงการสำคัญ 5 โครงการ และภาครัฐมีแผน/โครงการต่างๆ ที่ดำเนินการเพื่อช่วยเหลือคนจนทั้งทางตรงและทางอ้อม ตลอดจนภาคเอกชนและชุมชนเองยังมีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่ร่วมกันช่วยเหลือคนจน ดังนั้น จึงคาดหมายได้ว่าสถานะความยากจนของประเทศไทยมีแนวโน้มที่ลดลง และนำบรรลุตามเป้าหมายแผนฯ 9 ที่กำหนดสัดส่วนคนจนลดลงเหลือร้อยละ 12 ของประชากรในปี 2549 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของแผนฯ

1.1.2 นโยบายการพิจารณาอุดหนุนขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) จาก พ.ร.บ.ส่งเสริม SMEs แบ่งได้เป็น 7 หมวด คือ

หมวดที่ 1 คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

หมวดที่ 2 สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

หมวดที่ 3 กองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

หมวดที่ 4 แผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

หมวดที่ 5 การส่งเสริมและการสนับสนุนของรัฐ

หมวดที่ 6 การเพิกถอนการส่งเสริมและการสนับสนุนของรัฐ

หมวดที่ 7 บทลงโทษ

ในหมวดที่ 1 ว่าด้วยคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งได้จัดตั้งเป็นที่เรียบร้อยแล้ว โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมเป็น

รองประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยเป็นกรรมการ และมีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรีอีกไม่เกิน 12 ท่าน มีหน้าที่สำคัญคือกำหนดนโยบายและแผนการส่งเสริม SMEs เสนอแนะมาตรการด้านการเงิน การคลัง การภาษีอากรหรือด้านอื่น เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติตามนโยบายและแผนการส่งเสริม SMEs เสนอให้มีกฎหมาย หรือแก้ไขเพิ่มเติมปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริม SMEs เพื่อเสนอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ฯลฯ

หมวดที่ 2 ว่าด้วยสำนักงานส่งเสริม SMEs ซึ่งในขณะที่เขียนบทความนี้ยังไม่สามารถสรรหาผู้อำนวยการสำนักงานฯ ได้ มีหน้าที่ที่สำคัญคือ จัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริม SMEs ในด้านต่างๆ เสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริม SMEs ในด้านต่างๆเสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริม SMEs รวมทั้งดูแลและบริหารกองทุนส่งเสริม SMEs ตามหมวดที่ 3 ด้วย ในหมวดที่ 4 ซึ่งผู้เขียนเห็นว่ามีความสำคัญที่จะสามารถปฏิบัติให้เห็นเป็นรูปธรรมได้ คือ แผนปฏิบัติการส่งเสริม SMEs ซึ่งสำนักงานส่งเสริม SMEs ต้องจัดทำเป็นแผนระยะสั้น ระยะกลาง หรือระยะยาว ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคตามความเหมาะสมและควรจะต้องประกอบด้วยแผนงาน แม่บทการพัฒนา SMEs (ภาคอุตสาหกรรม) ด้วยโดยมีกลยุทธ์หลัก 7 ประการ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 ยกระดับความสามารถด้านเทคโนโลยีและการจัดการ

- (1.1) พัฒนาและประยุกต์ระบบวินิจฉัยและให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่สถานประกอบการให้เป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมและจัดความช่วยเหลือแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
- (1.2) จัดระบบบริหารที่ปรึกษาเฉพาะด้านเพื่อแก้ไขปัญหาและปรับปรุงกิจการ
- (1.3) สนับสนุนและส่งเสริมการปรับปรุงกิจการให้ทันสมัย (Modernization) และใช้ระบบ ISO และ TQM ที่เหมาะสมกับธุรกิจไทย
- (1.4) สนับสนุนการยกระดับคุณภาพสินค้าของ SMEs มาตรฐานกลาง
- (1.5) พัฒนาเครือข่ายและประสิทธิภาพของแหล่งบริการวิจัยและพัฒนา

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาผู้ประกอบการและทรัพยากรบุคคลของ SMEs

- (2.1) บ่มเพาะและสร้างผู้ประกอบการใหม่และพัฒนาผู้ประกอบการเดิมให้พร้อมกับการแข่งขันในยุคโลกาภิวัตน์
- (2.2) เพิ่มประสิทธิภาพและความยืดหยุ่นของระบบบริการที่เอื้ออำนวยให้สนองต่อความต้องการของบุคลากรของ SMEs

(2.3) เพิ่มประสิทธิภาพของระบบมาตรฐานฝีมือแรงงาน

(2.4) ปรับปรุงการผลิตบุคลากรในสถาบันการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 3 สร้างและขยายโอกาสด้านการตลาดแก่ SMEs

(3.1) ปรับปรุงระบบการจัดซื้อของรัฐให้เอื้อต่อ SMEs โดยเน้นการขยายโอกาสแก่วิสาหกิจขนาดย่อม

(3.2) ส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมรับช่วงการผลิตที่เชื่อมโยงกับวิสาหกิจขนาดใหญ่ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(3.3) เพิ่มความเข้มแข็งของกิจกรรมส่งเสริมการส่งออก

(3.4) ส่งเสริมธุรกิจการค้าชายแดน และการจัดตั้งบริษัทการค้าระหว่างประเทศ

กลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มขีดความสามารถของสถาบันการเงินและสร้างกลไกเสริมทางการเงินเพื่อส่งเสริม SMEs

(4.1) ขยายและเพิ่มประสิทธิภาพระบบประกันสินเชื่อ

(4.2) พัฒนาสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐให้เป็นสถาบันการเงินเพื่อ SMEs

(4.3) จัดตั้งกองทุนเพื่อการร่วมทุนกับ SMEs ที่เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนา

(4.4) จัดตั้งกองทุนส่งเสริม SMEs เพื่อเป็นกลไกทางนโยบายในการส่งเสริม SMEs และเป็นแหล่งทุนสนับสนุนการรวมกลุ่มของ SMEs

(4.5) เพิ่มขีดความสามารถของหน่วยงานเพื่อให้บริการปรึกษาแนะนำด้านการเงินแก่ SMEs

กลยุทธ์ที่ 5 ปรับปรุงสภาพแวดล้อมของธุรกิจ

(5.1) เร่งพัฒนาและจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารของ SMEs

(5.2) พัฒนากลไกในการปรับปรุงนโยบาย กฎหมายและการบริหารเพื่อสร้างความเป็นธรรมลดหย่อนข้อเสียเปรียบของ SMEs

(5.4) ปรับปรุงประสิทธิภาพระบบการกระจายสินค้า

(5.5) ยกกระดับขีดความสามารถของหน่วยงานระดับท้องถิ่นในการให้บริการแก่ SMEs และการจัดทำแผนส่งเสริม SMEs ในภูมิภาค ให้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงระหว่างธุรกิจภาคต่างๆ เพื่อสร้างโอกาสทางธุรกิจใหม่ๆ

(5.6) ส่งเสริมการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขนาดย่อม

กลยุทธ์ที่ 6 พัฒนาวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจชุมชน

(6.1) บ่มเพาะการจัดตั้งวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจชุมชนที่เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาใน

อนาคต

(6.2) ส่งเสริมการใช้องค์ความรู้และภูมิปัญญาเดิมของวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจชุมชนเพื่อสร้างโอกาสทางธุรกิจ

(6.3) ยกระดับขีดความสามารถด้านการจัดการเชิงธุรกิจและส่งเสริมให้วิสาหกิจรายย่อยสามารถเข้าสู่ระบบที่เป็นทางการได้

(6.4) ผลักดันและยกระดับความร่วมมือในกลุ่มธุรกิจ

กลยุทธ์ที่ 7 สร้างความเชื่อมโยงและพัฒนากลุ่มวิสาหกิจครบวงจร

(7.1) ศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์ตามหลักการเกาะกลุ่มธุรกิจเพื่อประสิทธิภาพโดยรวม

(7.2) พัฒนาโครงการนำร่องเพื่อส่งเสริมการพัฒนาการเชื่อมโยงวิสาหกิจครบวงจรในแต่ละภูมิภาค

(7.3) ผลักดันและสนับสนุนการรวมกลุ่มและการสร้างธุรกิจสัมพันธ์

(7.4) จัดมาตรการสนับสนุนด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สิทธิประโยชน์และเงินทุนเพื่อผลักดันให้เกิดการลงทุนและร่วมลงทุนดำเนินกิจการประเภทต่างๆ รองรับธุรกิจอย่างครบวงจร

กลยุทธ์ของกระทรวงอุตสาหกรรมที่กล่าวข้างต้นจะเห็นว่าสอดคล้องกับแผนการปฏิบัติการส่งเสริม SMEs ซึ่งกระทรวงอุตสาหกรรมมีหน่วยงานที่สำคัญคือ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ที่มีความพร้อมทั้งบุคลากรและเครื่องมือต่างๆ ทำให้สามารถดำเนินการตามกลยุทธ์ได้ และจะเห็นได้ว่ากรมส่งเสริมอุตสาหกรรมมีโครงการ หรือกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา SMEs ออกมาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นท่านที่เป็น SMEs หรือกำลังคิดจะเป็น SMEs น่าจะได้ศึกษาและติดตามความคืบหน้าของแผนปฏิบัติการส่งเสริม SMEs และกลยุทธ์การพัฒนา SMEs (ภาคอุตสาหกรรม) อย่างใกล้ชิด เพราะเป็นผลประโยชน์ของ SMEs เองที่ควรจะได้รับ

1.1.3 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

เป็นที่ยอมรับร่วมกันว่าสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อความอยู่ดีมีสุขของคน แต่สภาพแวดล้อมที่ดีที่คนเราปรารถนาและต้องการนั้น ในปัจจุบันได้ถูกทำลายลงด้วยฝีมือของมนุษย์ที่นับวันจะกลายเป็นปัญหาที่รุนแรงและส่งผลกระทบต่อเนื่องกันไปทั่วโลก ดังเช่นสถานการณ์สภาพแวดล้อมของคนไทย เมื่อเปรียบเทียบในช่วงก่อนเกิดวิกฤตและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ โดยใช้ดัชนีวัดทั้ง 3 ด้าน คือ 1. ด้านที่อยู่อาศัยและการได้รับบริการสาธารณสุขปก

2. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

3. ด้านสิ่งแวดล้อม ดิน น้ำ อากาศ ป่าไม้

จะเห็นว่าสภาพแวดล้อมของคนไทยเมื่อพิจารณาจากความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและการได้รับบริการสาธารณสุขปกพบว่ามีแนวโน้มดีขึ้นมาก ขณะที่ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมีแนวโน้ม

ลดลง เช่นเดียวกับคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ยังคงมีปัญหาในหลายด้าน ทั้งปัญหามลพิษทางน้ำ อากาศ เสียง และขยะในเขตเมือง และปัญหาเรื่องป่าไม้และน้ำเสียในชนบท

ดังนั้น ในการฟื้นฟูสภาพแวดล้อม เพื่อนำมาซึ่งความอยู่ดีมีสุขของคนไทยทุกคนนั้น จำเป็นต้องสร้างจิตสำนึกให้ทุกภาคส่วนในสังคมมีการประสานร่วมมือและร่วมทำงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมรอบตัวคนให้อยู่ในสภาวะที่ดี คนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม และมีคุณภาพ ขณะเดียวกันควรกันร่วมนกันขยายผล “ความอยู่ดีมีสุข” ให้บังเกิดขึ้นกับกลุ่มทุกคนทุกกลุ่มทั้งในเขตเมืองและชนบททั่วประเทศ ด้วยการร่วมกันสร้างสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเราให้ดีขึ้น เพื่อนำมาซึ่งความอยู่ดีมีสุขของคนไทยทุกคน

1.1.4 ความเดือดร้อนและความเป็นหนี้สินของประชาชน

ข้อมูลจากศูนย์วิจัยกสิกรไทยชี้ให้เห็นว่า วินัยทางการคลังของรัฐบาลชุดใหม่ ทั้งนี้ แม้ว่าจะมีข้อเรียกร้องอย่างกว้างขวางให้รัฐบาลชุดใหม่ พิจารณาออกมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจเพิ่มเติมเพื่อช่วยเพิ่มกำลังซื้อในระบบและสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชนผู้บริโภค แต่ในขณะเดียวกัน หากรัฐบาลชุดใหม่เร่งดำเนินการใช้จ่าย เช่น เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ เพื่อแก้ไขปัญหาสถาบันการเงิน แม้ว่าการใช้จ่ายบางรายการอาจจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในช่วงแรกๆ แต่คาดว่าในช่วงเวลานี้ตลาดและนักลงทุนก็คงมีคำถามในประเด็นหนี้สาธารณะ (รวมหนี้กองทุนฟื้นฟู) ซึ่งมีประมาณ 55-56% ในขณะนี้และในอีก 5 ปีข้างหน้า (ปีงบประมาณ 2544-2549) ถ้ากองทุนฟื้นฟูเกิดความสูญเสียเพิ่มเติมจากการปฏิบัติตามข้อผูกพันในการขยายหุ้นธนาคารอีก 1.5 แสนล้านบาท จะทำให้สัดส่วนหนี้สาธารณะเพิ่มเติมเป็น 59% ทำให้คนไทยเป็นหนี้คนละประมาณ 54,000 บาท และหากรัฐบาลชุดใหม่ตัดสินใจใช้เงินแก้ไขปัญหาการเงิน เช่น การเพิ่มทุนให้สถาบันการเงินหรือการจัดตั้งและดำเนินการ (National AMC) อีก 3 แสนล้านบาทแล้ว สัดส่วนหนี้ก็จะเพิ่มเป็น 65% ของ GDP ย่อมหมายความว่า รัฐบาลมีเพดานสำหรับการดำเนินการงบประมาณขาดดุลและการใช้จ่ายกระตุ้นเศรษฐกิจ ในช่วงปีงบประมาณปี 2544-2549 ประมาณ 5% ของ GDP หรือประมาณ 2.5 แสนล้านบาท ซึ่งไม่ใช่วงเงินมากนัก ในช่วงเวลา 5 ปี ดังนั้น จะเห็นว่ารัฐบาลชุดใหม่คงจะต้องเผชิญกับกรอบข้อจำกัดทางการคลังอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในขณะที่ตลาดและนักลงทุนก็คงเรียกร้องความโปร่งใสของการบริหารจัดการทางการคลังดังกล่าวของรัฐบาล ทั้งนี้ ในมุมมองของรัฐบาล การจัดตั้ง National AMC เพื่อซื้อหนี้จากสถาบันการเงินเอกชน อาจเป็นทางเลือกเพื่อเป็นการยืดเวลาและปรับปรุงเงื่อนไขของโครงการให้ความช่วยเหลือในการเพิ่มทุนขั้นที่ 1 ทั้งนี้ ปัญหาเรื่อง NPL และเงินดังกล่าว ย่อมจะทำให้การขยายสินเชื่อใหม่จะยังคงเป็นไปได้อย่างจำกัด แม้ว่าจะมีสภาพคล่องส่วนเกินประมาณ 5 แสนล้านบาทในขณะนี้ก็ตาม โดยปัญหาดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งจะทำให้คนไทยมีหนี้สินเพิ่มขึ้นไปอีก

1.1.5 บรรยากาศความอ่อนแอของท้องถิ่นชนบท

1. ความยากจนของคนในหมู่บ้าน
2. การที่จะทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งที่แท้จริงต้องมาจาก “คน” ไม่ใช่มาจาก “เงิน” เพราะเงินบางครั้งก็ทำให้คนทะเลาะเบาะแว้งกัน และทำให้แตกความสามัคคีกันภายในชุมชนได้
3. กลุ่มออมทรัพย์ของหมู่บ้าน ถ้าทำการจัดตั้งแล้วแต่ชาวบ้านไม่นำเงินไปฝากก็จะทำให้กลุ่มออมทรัพย์เกิดการล่มสลายได้
4. ความแตกต่างทางฐานะของชาวบ้านภายในหมู่บ้าน
5. การศึกษานั้นชาวบ้านมีการศึกษาน้อย ส่วนมากจะจบแค่ ป.4 ทำให้ชาวบ้านไม่ค่อยมีความรู้กว้างขวางมากนัก
6. ความสามัคคีปรองดอง การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ซึ่งบางชุมชนก็ไม่มีสิ่งพวกนี้ให้ทำให้ชุมชนพวกนี้ไม่มีการพัฒนาเท่าที่ควร
7. การมีส่วนร่วมกับภาคีรัฐบาล ถ้าชุมชนไหนไม่ให้ความร่วมมือกับภาคีรัฐบาลก็จะทำให้ชุมชนนั้นไม่มีความเจริญ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยีทางการเกษตร ด้านสาธารณสุขมูลฐาน เป็นต้น
8. หมู่บ้านบางแห่งของประเทศไทยยังไม่มี ความเจริญเข้าไปภายในหมู่บ้าน เช่น ระบบไฟฟ้า น้ำประปา น้ำบาดาล เป็นต้น

สรุป ความอ่อนแอของท้องถิ่นชนบทส่วนใหญ่มาจากการที่คนในหมู่บ้านไม่ค่อยมีความสามัคคีกัน และบางหมู่บ้านไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับทางภาคีรัฐบาลเท่าที่ควรทำให้เสียโอกาสที่จะทำให้อาชีพของตนเกิดการพัฒนาไปในทางที่ดี และมีบุคคลบางกลุ่มที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม คอยจะฉกฉวยผลประโยชน์ของหมู่บ้าน ไปใช้เป็นประโยชน์ส่วนตน

1.1.6 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

ในปัจจุบันนี้กระแสค่านิยมของสินค้าจากต่างประเทศและวัฒนธรรมต่างชาติ ที่เข้ามาในประเทศไทยนั้นมีมากมายทางด้านวัฒนธรรม เช่น การแต่งกายที่วัยรุ่นของเรามีค่านิยมตามแบบชาวต่างชาติ เช่น ประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ซึ่งวัยรุ่นของไทยมีการแต่งกายตามชาวต่างชาติ อาทิ ผู้หญิงก็จะแต่งกายแบบสายเดี่ยว ใส่กระโปรงสั้น กางเกงขาสั้น รองเท้าส้นสูง และตอนนี้ที่จะเห็นบ่อยๆ คือการย้อมสีผมเป็นสีต่างๆและการตัดผมตามแบบนักฟุตบอลดังๆของโลกหรือตามดารานักร้องชื่อดังของโลก เป็นต้น และอีกอย่างที่เราเห็นกันมากในโทรทัศน์ก็คือ มีนักร้องชาวต่างชาติเข้ามาแสดงคอนเสิร์ตในประเทศไทยอย่างมากมาย ซึ่งค่านิยมพวกนี้เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงเงินทองของวัยรุ่นและของประชาชนชาวไทย และทำให้ประชาชนบางกลุ่มลืมค่านิยมของไทยแบบเก่าไปแล้ว และทางด้านสินค้าจากต่างชาติที่เข้ามาในประเทศไทยมีมากมาย เช่น เหล้า เบียร์ เครื่องดื่มมีเนมา สินค้าแบรนด์เนมต่างๆที่ส่งเข้ามาในประเทศไทย และที่นิยมมากที่สุดคือ อาหารฟาสต์ฟู้ด เช่น ไก่ย่างเคเอฟซี แมคโดนัลด์ ไรติมสเวนเซ่นส์ ฟุจิ ชิสเลอร์

เป็นต้น ซึ่งผลิตภัณฑ์ต่างๆพวกนี้ปีๆหนึ่งประชาชนภายในประเทศนิยมรับประทานกันมากมาย ส่วนมากอาหารพวกนี้มีราคาแพง ทำให้มีเงินทองไหลออกไปนอกประเทศไทยจำนวนหลายหมื่นล้านบาท ทำให้ประเทศไทยเสียดุลการค้าทุกปี ดังนั้นเราประชาชนชาวไทย ควรจะไม่นำค่านิยมจากต่างชาติเข้ามาอีก ควรจะแต่งกายแบบไทยๆของเราดีกว่า ส่วนสินค้าประชาชนควรจะบริโภคสินค้าที่คนไทยผลิตขึ้นเอง ซึ่งมีหลายอย่างมากให้เลือกรับประทาน ไม่ว่าจะเป็นผลไม้ต่างๆ สินค้าพื้นบ้านของไทย อาหารไทยๆและเมื่อคนไทยหันมานิยมของไทยจำนวนหลายหมื่นล้านบาท ทำให้ประเทศไทยเสียดุลการค้าทุกปี ดังนั้นเราประชาชนชาวไทย ควรจะไม่นำค่านิยมจากต่างชาติเข้ามาอีก ควรจะแต่งกายแบบไทยๆของเราดีกว่า ส่วนสินค้าประชาชนควรจะบริโภคสินค้าที่คนไทยผลิตขึ้นเอง ซึ่งมีหลายอย่างมากให้เลือกรับประทาน ไม่ว่าจะเป็นผลไม้ต่างๆ สินค้าพื้นบ้านของไทย อาหารไทยๆและเมื่อคนไทยหันมานิยมของไทยๆก็จะทำให้ประเทศชาติมีความเจริญและจะทำให้มีเงินหมุนเวียนภายในประเทศ

2. ผลการประเมินโดยภาพรวม

ผลการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยภาพรวม มีดังนี้

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

1) นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับ โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติจากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านในหมู่บ้านระบุว่า ประชาชนในหมู่บ้านยังไม่เข้าใจนโยบายของกองทุนหมู่บ้านอย่างแท้จริง ฉะนั้นจึงมีการแถลงการเกี่ยวกับนโยบายของกองทุนให้ชาวบ้านได้รับทราบในที่ประชุม เพื่อให้ชาวบ้านได้เข้าใจและสามารถปฏิบัติในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกได้อย่างถูกต้อง

2) เงิน 1 ล้านบาท จากการบริหารของคณะกรรมการกองทุนของหมู่บ้านกุ่มพะยา ซึ่งได้ปล่อยกู้เกือบทั้งหมดไปแล้ว ผู้กู้ส่วนใหญ่ผู้ไปประกอบอาชีพเกษตรกรรม ค้าขาย และอาชีพอิสระ และมีกำหนดใช้เงินคืน 1 ปี ซึ่งเริ่มจัดตั้ง เมื่อวันที่ 14 เดือนกรกฎาคม 2544 ได้รับเงินโอนเมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2544 มีสมาชิกทั้งหมด 116 คน รวมผู้กู้ทั้งหมด 87 ราย (15 กรกฎาคม) คิดเป็นเงิน 883,000 บาท มีการจัดสรรกิจกรรมดังนี้

- การผลิตทางการเกษตร

ปลูกพืช คือ มันสำปะหลัง จำนวน 46 ราย เงินกู้ 469,000 บาท

เลี้ยงสัตว์ คือ โค, กระจับปี่, สุกร, ไก่ จำนวน 29 ราย เงินกู้ 305,000 บาท

ประมง คือ ปลา จำนวน 1 ราย เงินกู้ 9,000 บาท

- ค้าขาย 8 ราย รวมเงินกู้ 79,000 บาท

- การบริการ ตัดเย็บเสื้อผ้า 1 ราย รวมเงินกู้ 9,000 บาท

ช่างเหล็กคัต 1 ราย รวมเงินกู้ 12,000 บาท

- อุตสาหกรรมในครอบครัว คือ เพาะเห็ดจำนวน 1 ราย เงินกู้ 12,000 บาท จากสถานะเงินที่สมาชิกนำไปมีวาระในการทำให้เกิดผลได้ไม่เต็มที่ในบางกิจกรรมที่นำไปดำเนินกิจกรรมเพราะต้องใช้เวลา 1 ปี ทำให้ผลผลิตยังไม่เกิด แต่ต้องชำระเงินตามกำหนด ทำให้สมาชิกต้องหาเงินมาชดใช้เป็นหนี้สินหาทางแก้ไขโดยหาอาชีพที่เป็นอาชีพเสริมที่สามารถได้ผลผลิตเต็มที่ภายใน 1 ปี

3) คณะกรรมการหมู่บ้าน จากการประชุมและพิจารณาความเหมาะสมตามความรู้ความสามารถซึ่งได้รับคัดเลือกในวันที่ 14 กรกฎาคม 2544 จำนวน 15 คน ทั้งนี้มีคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ จัดสรรตามหน้าที่ซึ่งมีวาระในการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี รับจากการแต่งตั้ง ซึ่งมีรายชื่อคณะกรรมการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านดังนี้

1. นายประเสริฐ	จัดสันเทียะ	ประธาน
2. นางทรัพย์	จัดสันเทียะ	รองประธาน
3. นางจันทนา	ทองขุนวงศ์	เหรัญญิก
4. นางสาวแก้วใจ	พรหมสันเทียะ	เลขานุการ
5. นางเพชรรุ่ง	ไก่อสันเทียะ	ผู้ช่วยเลขานุการ
6. นายเสน่ห์	คงสันเทียะ	ประชาสัมพันธ์
7. นายกังวล	เงินขุนทด	ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์
8. นายบุญสม	วิปสูงเนิน	กรรมการฝ่ายตรวจสอบ
9. นายวุฒิศักดิ์	ศรีสูงเนิน	กรรมการฝ่ายตรวจสอบ
10. นายขวัญใจ	แทนพลกรัง	กรรมการฝ่ายตรวจสอบ
11. นายทอง	จัดสันเทียะ	กรรมการฝ่ายติดตาม
12. นายประพันธ์	ชุมทอง	กรรมการฝ่ายติดตาม
13. นางสมร	มณีรอด	กรรมการฝ่ายติดตาม
14. นางพรเทพ	ธงสันเทียะ	กรรมการ
15. นางปราภา	คงสันเทียะ	กรรมการ

ซึ่งจากการดำเนินการจัดทำบริหารจัดการกองทุนของผู้นำคือคณะกรรมการดีในระดับ

หนึ่ง

4) นักศึกษาบัณฑิต ชื่อ นางสาวพรทิพย์ ไชยครिया เป็นนักศึกษามัธยมศึกษาของหมู่บ้านกุ่มพะยา ตำบลบึงอ้อ อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการ

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

1) การจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน เมื่อมีการคัดเลือกคณะกรรมการแล้วคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้ร่วมกันวางระเบียบ ระเบียบข้อบังคับ และนำเสนอต่อที่ประชุมเพื่อให้สมาชิกกองทุนได้พิจารณาระเบียบและทำการเสนอแนะ

2) การจัดทำเอกสารคำขอขึ้นทะเบียน คณะกรรมการจะต้องมีการเตรียมความพร้อมของหมู่บ้านในด้านต่างๆ โดยการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในหมู่บ้านเมื่อผ่านการประเมินความพร้อมของหมู่บ้านแล้วกิจกรรมก็สามารถจัดทำเอกสารคำขอขึ้นทะเบียน

3) ระเบียบบัญชีกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการได้ทำการแยกบัญชีออกเป็น 4 เล่ม คือ บัญชีรายรับ และบัญชีรายจ่ายเงินกองทุน 1 ล้าน บัญชีรายรับและรายจ่ายเงินสัจจะ

4) กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุน ได้ดำเนินการทำกิจกรรมทั้งหมดเป็น 4 กิจกรรม ดังนี้

- การผลิตทางการเกษตร	68 ราย
- ค้าขาย	8 ราย
- การบริการ	2 ราย
- อุตสาหกรรมในครอบครัว	1 ราย

5) กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน

- การคัดเลือกผู้กู้ กระบวนการในการคัดเลือกผู้กู้จะพิจารณาจากวัตถุประสงค์ในการกู้ ยอดเงินที่กู้และดูจากการเป็นหนี้สินของผู้กู้ เมื่อมีการพิจารณาโดยคณะกรรมการตามขั้นตอนและคุณสมบัติต่างๆของผู้กู้แล้วจึงทำการอนุมัติเงินที่กู้

- การจัดทำเอกสารประกอบการกู้ ในการจัดทำเอกสารผู้มีการทำสัญญาผู้และสัญญาค้ำประกันผู้กู้โดยจะมีผู้ค้ำประกัน 2 คน

- การโอนเงินให้ผู้กู้ เมื่อพิจารณาอนุมัติเงินแล้วได้รับเลขที่บัญชีเลขที่จากผู้กู้ คณะกรรมการจะดำเนินการโอนเงินเข้าผ่านธนาคารแก่ผู้กู้

6) การส่งเสริมการนำเงินไปประกอบอาชีพ

- แนะนำวิธีการทำธุรกิจ มีกลุ่ม องค์กรในชุมชน ได้ให้ความรู้ด้านการบริหารธุรกิจ การตลาด การผลิต ทุน และการจัดการขั้นต้นอันจะนำไปสู่การมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีและการพัฒนาที่ยั่งยืน

7) การตรวจสอบการใช้เงิน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่มีหน้าที่ในการตรวจติดตามการดำเนินการของกิจกรรมของสมาชิกที่กู้เงินไปประกอบอาชีพ ว่าเงินที่กู้ไปนั้นนำไปประกอบตามวัตถุประสงค์และดำเนินการเป็นอย่างไร

8) การจัดทำรายงาน ประธานกองทุนหมู่บ้านมีการตรวจสอบและจัดทำรายงานความเป็นไปรวมถึงปัญหา ส่งต่อนายอำเภอ เพื่อจะทราบถึงการดำเนินงานและปัญหาที่เกิดขึ้นภายใน

ชุมชนเกี่ยวกับกองทุน เพื่อดำเนินงานและปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชนเกี่ยวกับกองทุน เพื่อดำเนินการ แก้ไขปัญหาต่อไป

9) การจัดสรรผลประโยชน์ มีการดำเนินงานตามระเบียบข้อบังคับของกองทุน ซึ่ง มีการจัดสรรผลประโยชน์จากการดำเนินงานดังนี้

- ปันเป็นเงินสำรองร้อยละ 20 ของผลกำไรสุทธิ
- ปันเป็นเงินปันผลค่าหุ้น ไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินค่าหุ้นต่อไป
- ปันเป็นค่าตอบแทนกรรมการ ไม่เกินร้อยละ 10 ของกำไรสุทธิ
- ปันเป็นเงินกองทุน เพื่อการศึกษา ร้อยละ 10
- ปันเป็นเงินเพื่อสวัสดิการ บริการ การประชุม สัมมนา คณะกรรมการ ร้อย ละ 15
- ปันเป็นเงินป้องกันความเสี่ยง ร้อยละ 20
- ปันผลเฉลี่ยคืน ร้อยละ 5
- ปันเป็นเงินเพื่อสาธารณะประโยชน์อื่น ๆ ตามมติคณะกรรมการ ร้อยละ 10

2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย

2.2.1 ผลการประเมินบริบทของหน่วยระบบ B

1) อาชีพเดิม (หลัก/รอง) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร คือ ปลูกมันสำปะหลัง และมีเลี้ยงสัตว์บ้าง แต่ส่วนใหญ่สมาชิกจะทำการปลูกมันสำปะหลังทันทุกครัวเรือน แม้ว่าจะมีทำอย่างอื่นด้วย

2) สมาชิกในครอบครัว ในหมู่บ้านประกอบด้วย 142 ครัวเรือน มีประชากร 585 ชาย 289 คน หญิง 295 คน จัดอายุได้ดังนี้

- ประชากรวัย 1 วัน – 3 ปีเต็ม	จำนวน 9 คน
- 3 ปี 1 วัน – 6 ปีเต็ม	จำนวน 34 คน
- 6 ปี 1 วัน – 12 ปีเต็ม	จำนวน 70 คน
- 12 ปี 1 วัน – 14 ปีเต็ม	จำนวน 41 คน
- 15 ปี 1 วัน – 18 ปีเต็ม	จำนวน 28 คน
- 18 ปี 1 วัน – 50 ปีเต็ม	จำนวน 273 คน
- 50 ปี 1 วัน – 60 ปีเต็ม	จำนวน 50 คน
- 60 ปี 1 วันขึ้นไป	จำนวน 67 คน

ความสัมพันธ์ของสมาชิกครัวเรือนที่ประกอบด้วยกัน ครัวเรือนอบอุ่น ช่วยกันทำมาหากิน

3) สภาพการอยู่อาศัย พบว่า สภาพการอยู่อาศัยของสมาชิกกองทุนส่วนใหญ่จะอยู่กันพร้อมหน้าพร้อมตา พ่อ แม่ ลูก เป็นครอบครัวขนาดเล็ก เพราะเมื่อมีคู่สมรสก็จะแยกบ้านจากบุพการี มาสร้างบ้านเรือนของตน อาจอยู่ในบริเวณใกล้ๆกัน

4) รายได้ของครอบครัว รายได้ของสมาชิกส่วนใหญ่จะอยู่ที่ 50,000 บาท/ปี โดยการเกษตรปลูกมันสำปะหลังเป็นหลัก ส่วนการทำนาจะมีไว้เก็บไว้กินในครัวเรือน

5) หนี้สินของครอบครัว ส่วนใหญ่จะเป็นหนี้ของธนาคาร ธกส. อยู่แล้วมากบ้างน้อยบ้าง เพื่อนำมาใช้ในการลงทุนทำเกษตรแต่บางครั้งได้ผลผลิตไม่เต็มที่ทำให้ดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น

2.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

1) จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ ส่วนใหญ่จะได้รับเงินอนุมัติอยู่ระหว่าง 9,000 – 12,000 บาท ซึ่งขณะนี้ปล่อยให้กู้จำนวนทั้งหมด 883,000 บาท โดยกู้ไปจำนวน 87 ราย

2) จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้กองทุนส่วนใหญ่จะเป็นการรวมทุนกับเงินทุนเดิมที่มีอยู่แล้วเพื่อขยายการลงทุนหวังผลผลิตให้ได้กำไรมากขึ้น

3) สถานที่ในการประกอบอาชีพ จะทำการอยู่ที่ที่ดินของหมู่บ้านและมีเช่าที่ดินในหมู่บ้าน ซึ่งเป็นที่ในหมู่บ้านเช่นกัน เพราะจะช่วยประหยัดในเรื่องของการดูแลผลผลิตและความสะดวกต่อการเดินทาง

4) ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ ส่วนใหญ่จะดูสภาพของฤดูกาลว่าเหมาะสมจะทำการปลูกพืชชนิดใดให้ได้ผลผลิตและกำไรมากที่สุด บางคนปลูกมันสำปะหลัง เพราะรายได้แน่นอนราคาคงที่ บางคนปลูกแตงโมเพราะสภาพอากาศและมีน้ำในการเลี้ยงดู จะได้ผลผลิตเต็มที่

5) จำนวนแรงงาน จากการมีเงินทุนเพิ่มขึ้นสามารถขยายพื้นที่ทำการผลิต ต้องใช้แรงงานเพิ่ม โดยการว่าจ้างคนในหมู่บ้าน ทำให้มีการว่าจ้างแรงงานมากขึ้น

2.2.3 ผลการประเมินการของหน่วยระบบ B พบว่า

1) การใช้จ่ายเงินกู้ ส่วนใหญ่จะนำมาซื้อวัสดุและสิ่งที่ต้องการให้เป็นผลผลิตในครั้งเดียว แต่จะแบ่งไว้เพื่อเป็นส่วนของแรงงานเป็นงวดๆ ขึ้นอยู่กับกิจการที่ทำของแต่ละคน

2) การหาความรู้เพิ่มเติม ส่วนใหญ่จะได้จากสื่อต่างๆเช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่มีคำแนะนำเกี่ยวกับการเพิ่มผลผลิต

3) การหาตลาด การศึกษาเรื่องตลาด มีประเด็นศึกษาสำคัญ คือ ส่วนประสมทางการตลาด ซึ่งแบ่งเป็น 4 กลุ่มคือ

- ผลิตภัณฑ์
- การตั้งราคา
- การจัดจำหน่าย
- การส่งเสริมการตลาด

ผู้ที่แนะนำและช่วยเหลือจะเป็นผู้นำในหมู่บ้านและเกษตรอำเภอช่วยเหลือทางการตลาดซึ่งมีการประชุมนัดพบกันและขณะนี้ได้ทำบัตรเกษตรกรเพื่อช่วยเหลือกลุ่มเกษตรกรเรื่องราคาของผลผลิต

2.2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B พบว่า

ผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการกู้

- ผลโดยตรง สามารถนำเงินที่ทำการกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ สามารถบำรุงและจัดสรรเงิน การบริหารการเงินที่ดีโดยดูได้จากการชำระหนี้ สภาพคล่องของกระแสเงิน และได้มูลค่าของกิจการและผลตอบแทนที่พึงพอใจ

- ผลโดยอ้อม มีประสบการณ์ในการทำกิจการคือสามารถเรียนรู้ให้เกิดความชำนาญและวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นและวิธีการพัฒนารูปแบบต่างๆ ทั้งกระบวนการผลิต และตัวของผลผลิตให้เป็นที่ต้องการของตลาด

3. ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

จากการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้เพื่อประกอบอาชีพต่างๆ มีเทคนิควิธีการ 4 อย่างที่ส่งผลให้ประสบความสำเร็จในอาชีพนั้นๆคือ

3.1 ปุ๋ยหมักสำปะหลัง

- สภาวะแวดล้อมที่ดี ได้แก่ สภาพของที่ดิน
- ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ พันธุ์มันสำปะหลัง, ปุ๋ยเคมี
- กระบวนการที่ดี ได้แก่ วิธีการปลูก, การดูแลรักษา
- ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ น้ำหนักต่อหัว, ปริมาณผลผลิตต่อไร่

3.2 การเลี้ยงสัตว์

- สภาวะแวดล้อมที่ดี ได้แก่ สภาพของพื้นที่ทำการเลี้ยง
- ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ แม่พันธุ์, พ่อพันธุ์, อาหาร
- กระบวนการที่ดี ได้แก่ วิธีการเลี้ยง
- ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ จำนวนของผลผลิต

3.3 ร้านค้า

- สภาวะแวดล้อมที่ดี ได้แก่ ท่าเลที่ตั้ง
- ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ สินค้าที่มีคุณภาพ, สินค้าเป็นที่ต้องการ
- กระบวนการที่ดี ได้แก่ การบริการ, ความสะอาด
- ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ จำนวนลูกค้าที่เข้าใช้บริการ

3.4 ช่างเหล็กตัด

- สภาวะแวดล้อมที่ดี ได้แก่ สถานที่
- ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ คุณภาพเหล็ก เครื่องมือ
- กระบวนการที่ดี ได้แก่ การบริการ, ความรู้ความสามารถของช่าง
- ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พบเหมาะ ได้แก่ จำนวนลูกค้าที่ใช้บริการ

3.5 เพาะเห็ด

- สภาวะแวดล้อมที่ดี ได้แก่ สถานที่
- ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ เชื้อเห็ด, คุณภาพฟาง
- กระบวนการที่ดี ได้แก่ การดูแล, การแก้ปัญหา
- ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ เป็นที่ต้องการของตลาดทั้งชนิดของเห็ด และคุณภาพของเห็ด

3.6 เลี้ยงปลา

- สภาวะแวดล้อมที่ดี ได้แก่ บ่อเลี้ยง
- ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ พันธุ์ปลา
- กระบวนการที่ดี ได้แก่ การเลี้ยงดู, การแก้ปัญหา
- ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ จำนวนปลา และความสมบูรณ์ของปลา

4. ผลอื่นที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

4.1 ทำให้ชาวบ้านได้มีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคมร่วมกัน และพึงปฏิบัติอาชีพด้วยความสุจริตและมีคุณธรรม

4.2 ช่วยส่งเสริมอาชีพที่เป็นอาชีพของคนในชนบทให้มีความเด่นชัดในเรื่องของผลผลิตที่มีคุณภาพและความทัดเทียมกับอาชีพอื่นๆ

5. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

การบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในประเด็นดังต่อไปนี้

5.1 การมีกองทุนหมุนเวียน พบว่า เงิน 1 ล้านบาทสามารถสร้างงาน สร้างรายได้ อันก่อให้เกิดอาชีพ มีการจ้างงาน นำไปสู่การก่อร่างสร้างตัวของชาวบ้านและเสริมทักษะด้านอาชีพอันจะนำไปสู่การมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี และการพัฒนาที่ยั่งยืน

5.2 การบริหารจัดการกองทุน พบว่า บริหารการจัดการโดยคณะกองทุน 15 คน ซึ่งผ่านจากการได้รับการคัดเลือกโดยชาวบ้านซึ่งมีความสามารถในการบริหารในระดับหนึ่งแต่ควรจะมีการจัดอบรมความรู้เป็นระยะๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแก้ไขปัญหาได้รวดเร็วและถูกต้องยิ่งขึ้น

5.3 กระบวนการพึ่งพาตนเอง พบว่า ประชาชนมีการพัฒนาความรู้สามารถในการประกอบอาชีพในชุมชน มีผลในการป้องกันการย้ายถิ่นฐาน ใช้ทรัพยากรที่มีในชุมชนให้เกิดประโยชน์ยิ่งขึ้น มุ่งพัฒนาอาชีพให้ชาวบ้านทุกวัยสามารถมีงานมีรายได้เพิ่มขึ้น

5.4 เศรษฐกิจได้รับการกระตุ้นและภูมิคุ้มกัน เนื่องจากเศรษฐกิจของชุมชนในส่วหนึ่งของเศรษฐกิจชาติ และมีความสัมพันธ์กับการเมืองการปกครอง การศึกษาและวัฒนธรรมของคนทั้งประเทศ ซึ่งพบว่าสามารถส่งผลให้เศรษฐกิจภายในหมู่บ้านมีเงินหมุน มีเงินกระจายและสถานะเงินคลังตัวขึ้นมาก

5.5 ประชาชนมีศักยภาพและความเข้มแข็ง พบว่า เมื่อมีเงินประชาชนมีงาน มีมาตรฐานทางกินคืออยู่ดี เลิกกิจกรรมที่ทำลาย เช่น การค้ายาเสพติด การเล่นพนัน ไก่ชนหันมาใช้เวลาในการประกอบอาชีพที่สุจริต มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีจิตใจที่ดี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่แก้ปัญหาของต้นเหตุในการพัฒนาประเทศ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการติดตามผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบ้านกุ่มพะยา หมู่ที่ 3 ตำบลบึงอ้อ อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

- 1.1 เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลบริบทชุมชนของหมู่บ้าน
- 1.2 เพื่อให้ทราบถึงตัวชี้วัดที่เสริมสร้างศักยภาพความเข้มแข็งทางสังคมหมู่บ้านและเศรษฐกิจของชุมชน
- 1.3 เพื่อให้ทราบถึงความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน
- 1.4 เพื่อให้ทราบถึงปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จของโครงการกองทุน
- 1.5 เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของรัฐบาล

2. วิธีดำเนินการ

วิธีดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านกุ่มพะยา หมู่ที่ 3 ตำบลบึงอ้อ อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา มีวิธีการดำเนินโครงการดังนี้

- ขั้นที่ 1. ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมาย นโยบาย วัตถุประสงค์ และกฎระเบียบต่างๆ ของกองทุน
- ขั้นที่ 2. ศึกษาสภาพการดำเนินงานกองทุน บริชุมชน กระบวนการดำเนินงาน สถานการณ์ปัจจุบันของกองทุนหมู่บ้าน
- ขั้นที่ 3. ใช้แบบการประเมินแบบ CIPP Model วิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านและกำหนดตัวบ่งชี้ ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล
- ขั้นที่ 4. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบรายงานและบางส่วนเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม
- ขั้นที่ 5. ประมวลผลสังเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลที่ต้องการแล้วจึงนำข้อมูลที่ได้มาจัดแบ่งกลุ่มข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้
 - ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน
 - ข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน
 - เอกสารทางราชการ

ขั้นที่ 6. นำเสนอผลการศึกษาที่ได้ศึกษามาเป็นระยะเวลา 10 เดือนโดยเนอผลการศึกษาในรูปแบบ “ สารนิพนธ์ ”

3. การดำเนินการผล (โดยย่อ)

ผลในการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านกุ่มพะยา หมู่ที่ 3 ตำบลบึงอ้อ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา โดยการใช้รูปแบบการศึกษาแบบ CIPP Model มีดังนี้

1. การประเมินสภาพแวดล้อมของหมู่บ้านกุ่มพะยา

หมู่บ้านกุ่มพะยาเป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของตำบลบึงอ้อ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา มีการจัดตั้งหมู่บ้านมานานกว่า 100 ปี การตั้งถิ่นฐานของประชากรเป็นชุมชนใหญ่ มีพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ทำการเกษตร 2,750 ไร่ มีสภาพอากาศร้อนชื้น เพราะมีบึงและต้นไม้ มีปริมาณน้ำฝนน้อย มีความร้อนชื้น

ปัจจุบันในหมู่บ้านมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมีระบบสาธารณสุขมูลฐานใช้สะดวกและการศึกษาในชุมชนมีการพัฒนาขึ้นตามเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ส่วนด้านวัฒนธรรมประเพณีก็มีการปฏิบัติสืบทอดตามแบบสมัยเก่า ถึงแม้สังคมจะเปลี่ยนแปลงแต่ก็มีการประกอบประเพณีเหมือนเดิมเพื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจของคนในสังคมและชุมชน และด้านสุขภาพอนามัยของคนในชุมชนมีสุขภาพแข็งแรง ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บแต่อย่างไร

ประชากรในหมู่บ้านมีความเป็นอยู่ดี มีทรัพยากรและระบบสาธารณสุขมูลฐานแบบตามชนบท

2. การประเมินปัจจัยนำเข้าของกองทุนหมู่บ้านกุ่มพะยา

หมู่บ้านกุ่มพะยา มีปัจจัยนำเข้าในเรื่องของกองทุน คือ นโยบายระเบียบ แนวทาง ปฏิบัติที่ทางสมาชิกรับไปปฏิบัติ การสนับสนุนจากทางหน่วยงานราชการ ทางอำเภอ ในเรื่องต่างๆ เช่น การประชาสัมพันธ์ในเรื่องกองทุน การเข้ามามีส่วนร่วมของทางภาครัฐ รวมไปถึงความสามารถในการจัดตั้งกองทุน ในเรื่องการเตรียมความพร้อมก่อนและหลังเงินกองทุนเข้า 1 ล้านบาท เช่น ความพร้อมด้านกรรมการ สมาชิกและความพร้อมในด้านเงินทุนสะสมและความสามารถในการชำระคืนของสมาชิก ผู้กู้เงินว่าสมาชิกรับเงินไปใช้อย่างไร ไปประกอบอาชีพอย่างไร มีความรู้ทักษะในการประกอบอาชีพมากแค่ไหนมีแรงงานเท่าไร

จากคำถามข้างต้น สมาชิกกองทุนส่วนใหญ่ในหมู่บ้าน จะนำเงินไปประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้โดยการประกอบอาชีพภายในหมู่บ้าน โดยอาศัยทักษะในการประกอบอาชีพเดิมมาเป็นประสบการณ์ โดยใช้แรงงาน ภายในครอบครัวช่วยในโครงการ และมีบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านเข้ามาศึกษาและประเมินโครงการ

3. การประเมินกระบวนการของกองทุนกุ่มพะยา

หมู่บ้านกุ่มพะยา ได้ทำการจัดตั้งกองทุนขึ้นเมื่อ วันที่ 14 กรกฎาคม 2544 แล้วได้ทำการจัดทำ

ระเบียบกองทุนหมู่บ้านขึ้นมาเพื่อเป็นกฎข้อบังคับให้กับสมาชิกและคณะกรรมการกองทุน โดยที่ทางสมาชิกต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ เช่น กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกนั้นสมาชิกต้องสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนเสียค่าหุ้นคนละ 10 บาท และผู้สมัครต้องมีคุณสมบัติตามที่คณะกรรมการกำหนด เมื่อสมัครเสร็จสมาชิกสามารถกู้เงินได้ ในวงเงินไม่เกิน 20,000 บาท ต้องมีผู้ค้ำประกัน 2 คน และวงเงินกู้ที่เกิน 20,000 บาทแต่ไม่เกิน 50,000 บาท ต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน สมาชิกต้องชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย ในอัตราร้อยละ 6 บาทต่อปี เมื่อครบกำหนด 1 ปี กิจกรรมเกี่ยวกับคณะกรรมการ มีหน้าที่จัดทำกฎระเบียบและควบคุมดูแลสมาชิกให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบ และส่งเสริมการใช้จ่ายเงินของสมาชิกของสมาชิกผู้กู้เงิน จัดทำรายงานประจำเดือน จัดสรรงบประมาณและผลประโยชน์ของกองทุน และมีหน้าที่ตรวจสอบการทำโครงการและการใช้จ่ายเงินของสมาชิกตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่

บทบาทของบัณฑิตเข้ามาในกองทุนหมู่บ้าน เพื่อศึกษาประเมินผลของกองทุน และร่วมกับกองทุนในการสร้างเครือข่ายของกองทุนหมู่บ้านเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

4. การประเมินผลผลิตของกองทุนกลุ่มพะยา

สมาชิกกองทุนกลุ่มพะยามีสมาชิกทั้งหมด 169 ราย มีสมาชิกกู้เงินกองทุน 87 ราย เพื่อนำไปพัฒนาอาชีพให้เกิดรายได้แก่ครอบครัว โดยสมาชิกส่วนใหญ่จะนำไปประกอบอาชีพการเกษตร อุตสาหกรรมครัวเรือน ค้าขาย และการให้บริการ ซึ่งสมาชิกกู้เงินกองทุนทั้งหมด 883,000 บาท โดยที่สมาชิกกู้เงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่เขียนไว้เพื่อให้เกิดการพัฒนาอาชีพ แล้วเกิดเครือข่ายการเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดเป็นชุมชนที่เข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้

4. อภิปรายผลการสรุป

อภิปรายผลการสรุปของการบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านกลุ่มพะยา ตำบลบึงอ้อ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา ให้บรรลุทั้ง 5 ข้อได้แก่

1. บริบทของหมู่บ้านกลุ่มพะยา

ปัจจุบันหมู่บ้านมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีระบบสาธารณูปโภคอย่างสะดวก และมีการศึกษาควบคู่ไปกับการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ถึงแม้เศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงแต่ทางชุมชนยังรักษาวัฒนธรรมและประเพณีเหมือนเดิม โดยมีจุดศูนย์รวมอยู่ที่ศาสนา วัฒนธรรม และประเพณี ของคนท้องถิ่นอยู่ ส่วนทางด้านทรัพยากรธรรมชาติยังมีใช้อย่างอุดมสมบูรณ์ ประชาชนมีความรักใคร่กันและกันมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันซึ่งเป็นจุดที่ จะทำให้สังคมวัฒนธรรมของกลุ่มคน และสมาชิกในหมู่บ้านอยู่อย่างยั่งยืนต่อไป

2. ความเข้มแข็งของหมู่บ้าน

ปัจจุบันคนในหมู่บ้าน มีความซื่อสัตย์ มีการยกย่องการทำความดี แต่ละครอบครัวมีความ

สามารถในการเลี้ยงครอบครัวได้ และในชุมชนมีการจัดตั้งองค์กรหลายกลุ่ม ซึ่งเป็นจุดที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็งและเมื่อมีโครงการกองทุนหมู่บ้านกระตุ้นเศรษฐกิจของชุมชน ทำให้เกิดการสร้างเครือข่ายในกองทุน เกิดการเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน แต่ก็ยังไม่ถึงขั้นพึ่งพาตนเองได้ทั้งหมด จึงต้องอาศัยจากชุมชนภายนอกอยู่ อีกทั้งยังต้องอาศัยภาครัฐมาสนับสนุนในการจัดทำกองทุนหมู่บ้าน จึงทำให้ชุมชนเกิดความร่วมมือมากขึ้น ทำให้ชุมชนเข้มแข็งมากกว่าเดิม และเป็นจุดที่ทำให้ชุมชนเจริญก้าวหน้าและพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนต่อไป

3. การประสพผลสำเร็จของหมู่บ้านกุ่มพะยา

กองทุนหมู่บ้านเข้ามาจัดตั้งกองทุนขึ้นและเมื่อดำเนินงานกองทุนจะต้องมีปัญหาต่างๆเข้ามา ปัญหาต่างๆ ที่เข้ามาเป็นสิ่งที่ทำให้กองทุนมีประสิทธิภาพ และมีความเข้มแข็งขึ้น เพราะถ้ามีปัญหาจะต้องมีการแก้ไขปัญหา ทำให้มีประสพการณ์ต่างๆ มากมาย เป็นจุดที่ทำให้กองทุนประสพผลสำเร็จ แต่ทางกองทุนก็ยังไม่ประสพผลสำเร็จเท่าที่ควร เพราะสมาชิกบางส่วนก็ยังไม่สามารถพึ่งตนเองได้ ยังต้องเป็นลูกหนี้ของธนาคารซึ่งทำให้ขาดเงินทุนหมุนเวียน และเมื่อทำโครงการขอกู้เงินจะนำเงินไปชำระหนี้ ทำให้ความสามารถในการดำรงทุนและพึ่งตนเองเติบโตได้ ในระยะเวลาอันนาน แต่มีบางส่วนเมื่อทำโครงการขออนุมัติเงินกู้ก็มีเงินลงทุนในกิจกรรมต่างๆ ทำให้ผลผลิตทางด้านอาชีพเพิ่มขึ้น ไม่ต้องไปกู้เงินจากนายทุนในอัตราดอกเบี้ยที่สูง และสามารถนำเงินมาหมุนเวียนในการประกอบอาชีพได้อีกหลายอย่าง ซึ่งเป็นจุดในการกระตุ้นเศรษฐกิจครอบครัวไปสู่ระดับประเทศอีกด้วย

4. การบริหารการจัดการกองทุนหมู่บ้านกุ่มพะยา

การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านมีการจัดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน มีตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนและมีการแบ่งหน้าที่ การทำงานอย่างเป็นระบบและเด่นชัด แต่การทำงานที่ประสพผลสำเร็จในการบริหารกองทุนต้องมีความร่วมมือของสมาชิกด้วย เมื่อมีการร่วมมือของสมาชิกและคณะกรรมการก็จะทำให้การบริหารงานที่ดี และกองทุนสามารถอยู่แบบยั่งยืนต่อไปในอนาคตอีกด้วย แต่ในการบริหารก็มีปัญหาในเรื่องของกฎระเบียบไม่ละเอียดเท่าที่ควร ระเบียบการกู้เงินไม่รัดกุม คณะกรรมการขาดความรู้ในเรื่องการทำบัญชีต่างๆ จึงทำให้การบริหารงานของกองทุนมีอุปสรรค แต่ทางภาครัฐได้มีหน่วยงานมาให้คำแนะนำและจัดฝึกอบรมในเรื่องต่างๆ ทำให้กองทุนมีการบริการงานมีประสิทธิภาพขึ้น

5. แนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของรัฐบาล

การได้ส่งบัณฑิตเข้ามาศึกษาและประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อให้บัณฑิตศึกษาสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน คือศึกษาบริบทของแต่ละชุมชนที่นักศึกษาได้ประเมินอยู่ และทำการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านให้สอดคล้องกับนโยบายการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เพื่อเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เมืองให้พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยเข้าไปส่งเสริมและติดตามประเมินผลการวิจัยนโยบายกองทุนหมู่บ้านให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ แล้วใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของทางรัฐอีกด้วย

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะที่ 1 เรื่องของระเบียบการชำระคืน สำหรับสมาชิกที่ไม่ปฏิบัติตามเงินตามวาระ ควรมีบทลงโทษที่ชัดเจน เช่น ชำระเกินกำหนด 3 เดือน คิดเป็นอัตราเท่าไร หรือเกิน 6 เดือน คิดเป็นเท่าไร เพราะถือเป็นการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบโดยเคร่งครัด และเป็นตัวอย่างที่ไม่ดี แก่สมาชิกท่านอื่นๆ

ข้อเสนอแนะที่ 2 เรื่องกู้เงินฉุกเฉิน ควรทำร่างระเบียบให้ชัดเจน ของกู้เหตุผล จำนวนที่กู้ อัตราที่กู้ และกำหนดเวลาการชำระคืนเงิน

5.2 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะที่ 1 ควรมีการจัดอาชีพหรือการลงทุนเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มและชุมชน โดยร่วมกันมีผลในการใช้เงินกองทุนกู้ไม่มาก ทุกคนเป็นสมาชิกร่วมกัน มีตัวแทนกลุ่มจากการรับเลือก เพื่อความทั่วถึงในการกู้และเกิดผลประโยชน์สูงสุด และยั่งยืน

ข้อเสนอแนะที่ 2 อาจจะมีการหาแหล่งรวมที่จะทำการเปิดตลาดเล็กๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ชาวบ้านในหมู่บ้าน และระแวกใกล้เคียงนำผลผลิตจำหน่ายผลผลิต

ข้อเสนอแนะ 3 การสร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมประชุมของสมาชิก ตัวอย่างเช่น มีการลงชื่อสมาชิกที่เข้าร่วมและมีคะแนนสะสมสำหรับผู้ที่มีข้อเสนอแนะที่ดีในการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น และใช้คะแนนสะสมเป็นส่วนหนึ่งที่มีผลต่อการกู้

5.3 ข้อเสนอแนะนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน

ข้อเสนอแนะที่ 1 ควรมีการจัดรูปแบบการกู้ที่เป็นกลุ่ม หรือองค์กรที่รวมตัวกัน ให้มีโอกาสมากกว่าสมาชิกรายคน และพิจารณาอาชีพหรือธุรกิจที่จะทำร่วมกัน เพื่อให้เกิดความอิสระ และมีอาชีพใหม่เกิดขึ้นที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถหาประสบการณ์ และพิสูจน์ความสามารถโดยเข้าร่วมประกอบธุรกิจที่ใช้ทุนน้อย